

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celeletna naročnina 250 šilingov
P. b. b.

LETNIK XL.

CELOVEC, PETEK, 13. SEPTEMBER 1985

ŠTEV. 37 (2243)

S prijavami izboljšujemo klimo v deželi Wagnerjev predlog nima strokovne podlage

S predlogom za delitev šolarjev po narodnosti v glavnih predmetih, Wagner ni samo nepričakovano prekinil stvarno diskusijo o dvojezični šoli in delo hearingov v deželncm zboru, njegov predlog tudi ni dobil podpore s strani pedagoških strokovnjakov. To je na torkovi ti-skovni konferenci med drugim povedal Franc Wedenig kot zastopnik obeh osrednjih organizacij.

Razgovor z novinarji, na katerega sta vabili ZSO in NSKS ter nadstrankarski komite za obrambo dvojezične šole, je ponovno potrdil dejstvo, da pedagoški strokovnjaki vztrajajo na prednostih, ki jih ima skupna vzgoja pripadnikov dveh narodnosti ob enakem upoštevanju obeh jezikov. Direktor pedagoške akademije, dr. Ewald Krainz, je poudaril, da pri dvojezični vzgoji ne gre v prvi vrsti samo za indivi-

dualne prednosti, ki jih ima posameznik z znanjem obeh jezikov. „Zavest otroka se oblikuje že v zgodnjih letih. Otroci se ne morejo scvražiti, če so napravili skupaj pozitivne izkušnje. Pozneje jih tudi nihče ne more prepričati o koristnosti takšnega sovraštva!“ „Ustvariti moramo klimo, v katerem ne bodo zasramovali tiste, ki komaj pomislijo na to, da bodo prijavi otrokel!“ je poudaril Krainz.

Prof. Peter Gstettner, ki je vodil tiskovno konferenco, je poudaril, da pedagogi ne dvomijo o nadrejenem pomenu skupne dvojezične vzgoje. Dvorni svetnik dr. Valentin Inzko pa je poudaril pozitivno vlogo dvojezične šole za dosedanje mirno sožitje na južnem Koroškem. Posebej pa je poudaril, da so v vseh povojnih letih politično napete situacije povzročile nemškonalne sile. Torej trditev, da manjšina ustvarja nemir, sploh ne drži.

Krogu zagovornikov izboljšanja dvojezične šole, se je tokrat priključil tudi profesor slavistike na celovski univerzi dr. Rudolf Neuhäuser, ki ima sam izkušnje z angleško nemško dvojezičnostjo. Neuhäuser se ni izrekel samo za učenje jezikov in odločno obsodil rešitve, ki jih prizadeta narodna skupnost odklanja, pozval je k zavrtačnju vsega kar izolira in prispeva k ločevanju med ljudmi.

LOČEVANJE JE MEJNIK ZA DECIMIRANJE MANJŠINE

Zastopnik socialistične mladine, Hermann Poprath, je označil ukrepe za ločevanje šolarjev po narodnosti kot mejnik za decimiranje manjšine. Apeliral je na politike naj skupaj s pedagogi izboljšajo dvojezični pouk. Zastopnik „delovne skupnosti“ na celovski univerzi Gerhard Steingreß pa je opozoril na depedagoški in nedemokratični značaj Wagnerjevih predlogov in opozoril kako je leta 1945 ljudska stranka sama hvalila obvezni dvojezični pouk.

Teodor Domej (Sodelavec Slovenskega znanstvenega inštituta) pa je ob letošnji 40-letnici uvedbe obveznega dvojezičnega šolstva opozoril na paradokso situacijo, da z najvišje deželne ravni zagovarjajo politiko narodnostnega ločevanja, čeprav so povpraševanja zgovorno pokazala, da pretežna večina prebivalstva zagovarja skupno vzgojo otrok.

Ženske zahtevajo pospeševanje zaostalih področij

„Ženske so mnogokrat edine, ki učijo svoje otroke še materinščine.“ To velja posebno še zaradi pomanjkanja javnih dvojezičnih vzgojnih ustanov (npr. otroških vrteev). „Zato odločno zavračamo vse poskuse oddaljiti se od dvojezične vzgoje v območju dvojezičnega šolstva in zahtevamo uresničitev reformnih predlogov, ki so jih izdelali na celovski univerzi skupaj z dvojezičnimi učitelji in učiteljicami.“ To so med drugim sklenile udeleženke 2. Avstrijske ženske univerze, ki se ta teden odvijajo na celovski univerzi.

Prvi dan te poletne univerze je bil namenjen posebnemu položaju žensk, ki so pripadnice narodnih skupnosti. Le-te pa so večinoma zaposlene v poklicih s podpoprečnimi plačami oz. samestojno skrbijo za gospodinjstvo in kmetijstvo, ker delajo moški na oddaljenih delovnih mestih. Da se odpravi poseben pritisk, ki ga čutijo pripadnice narodnih skupnosti zahtevajo ženske zbrane na celovski univerzi posebno gospodarsko pospeševanje teh področij, v katerih živijo pripadniki manjšin.

Spremembe v glavni šoli

V zvezi z uvedbo novih učnih načrtov za glavne šole bo prišlo na Koroškem do nekaterih pozitivnih sprememb. Zahtevo pedagogov po znižanju števila dijakov in bolj specifičnem pouku z ozirom na zmoglosti posameznih učencev bodo sedaj uresničili na koroških glavnih, poklicnih in posebnih šolah ter v politehniškem letniku. Tudi število dijakov v skupinah pri pospeševalnih tečajih bodo znižali. Na glavnih šolah bo število učencev v razredu omejeno na 30. Tako bo učiteljem možno, da več časa posvetijo šibkejšim učencem in individualnim potrebam posameznih dijakov na

sploh. S pedagoškega in tudi socialnega vidika je to gotovo ugoden ukrep, saj manjši razredi nimajo samo prednosti za učitelja in učence, temveč pomeni to tudi povečanje števila razredov in s tem več zaposlenih učiteljev.

Pozdravljamo take reformne ukrepe, ki upoštevajo mnenja pedagogov. Tudi v zvezi z manjšinskim šolstvom naj bi bilo tako. Ohranitev obstoječega dvojezičnega šolstva in izboljšanja, ki so jih v zadnjih letih predlagali dvojezični učitelji, slovenske organizacije in pedagogi – to bi bil pravilni odgovor na potrebe današnjega časa!

Socialne razlike rastejo

V minulem letu so se socialne razlike v Avstriji še povečale. To je mogoče sklepati iz „poročila o socialnem položaju 1984“, ki ga je objavilo socialno ministrstvo.

„Ljudski dohodek“ se je v minulem letu povečal povprečno za 6,2% medtem ko se posamezne socialne skupine razlikujejo. Dohodki nesamostojnih poklicnih skupin (med te pa štejejo tudi višji nastavljenici in direktor-

ji podjetij) so se povečali v minulem letu za 5,4%.

Dobički iz kapitalnih družb so se povečali za 7,5%, medtem ko so se dohodki posestnikov in podjetnikov povečali za 10,5%. V poročilu je rečeno, da se s temi podatki nadaljuje neenak razvoj, ki je bil opaziti že v zadnjih letih.

Poleg tega ti podatki ne povedo, da so znotraj teh skupin še dodatne razlike. Tako zaslužijo moški delavci za 57% več od ženskih sovrstnic, pri nastavljenicah pa za 66% več.

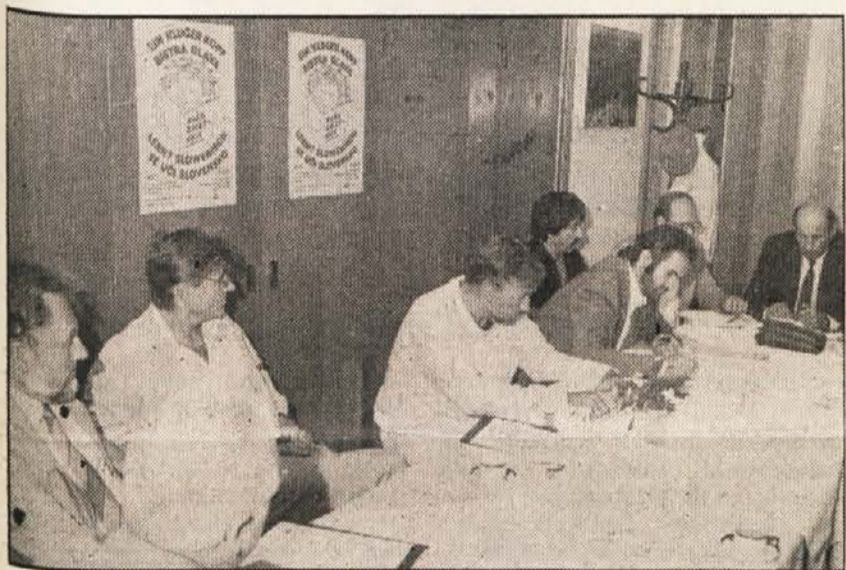
Znano pa je tudi, da taki podatki tudi ničesar ne povedo o precejšnjih regionalnih razlikah, kar pomeni, da so dohodki nesamostojnih poklicev v gospodarsko obrobni področjih verjetno še pod tem avstrijskim nivojem.

POGAJANJA ZA PLAČE

V tej luči se razvijajo tudi jesenska pogajanja za novo določitev plač. Sindikat kovinskih delavcev je te dni s svojimi zahtevami dal tudi že signal. Nekatere je celo presenetil. Kovinski delavci zahtevajo zvišanje plač med plus 6,5 do 8,5 odstotkov in skrajšanje delovnega časa za dve uri na 38 ur tedensko.

S to zahtevo se niso držali pričakovani vodilni funkcionarjev po zvišanju, ki naj ne bi prekoračilo inflacijske stopnje. Sindikat kovinskih delavcev, ki zastopa nad 200.000 delavcev v industriji in rudarstvu, da ne bo več sprejel povišanja, ki leži pod inflacijsko stopnjo – kot je to storil v zadnjih treh letih. Gospodarski položaj je takšen, da dovoljuje takšna povišanja.

Tudi z zahtevo po dvournem skrajšanju delovnega časa na teden signalizirajo, da se do leta 1990 resno hočejo približati 35-urnemu delovnemu tednu.

Soglasno proti poslabšanju dvojezičnega pouka

Odklonitev Mlinarjeve

JE DVOJNO ZAPOSTAVLJANJE

Deželni glavar Wagner, kot najvišji šolski predstavnik dežele, je zadnji teden ob definitivnem imenovanju novih šolskih ravnateljev potrdil tudi predlog velikovškega okrajnega šolskega sveta naj postane v Skocijanu Karl Wunder ravnatelj in ne Helga Mlinar.

S tem je bila potrjena popolnoma nestvarna in diskriminirajoča odločitev, saj je Helga Mlinar v vseh ozirih boljši usposobljena.

Koroški Slovenci vidimo v takšnih odločitvah nezaslišno zapostavljanje pripadnice slovenske narodne skupnosti. Zato bosta osrednji politični organizaciji koroških Slo-

vencev podvzeli vse ustrezne pravne in politične korake proti tej odločitvi.

Ženske zbrane na 2. poletni ženski univerzi pa so ugotovile, da vidijo v tem primeru poleg narodnostnega zapostavljanja še diskriminacijo učiteljice kot ženske.

BISTRA GLAVA

SE UČI SLOVENSKO

Tudi še naslednji teden lahko prijavite otroke k dvojezičnemu pouku

Poleg začetnikov, prijavite otroka lahko še v 2., 3. in 4. šolskem letu.

Otroka v ljudski in glavni šoli ni treba prijaviti vsako leto znova.

Foslužite se tudi jezikovnega pouka in tečajev v gimnazijah, strokovnih šolah, WIFI in ljudski univerzi.

Zavedajmo se tega, da večina koroškega prebivalstva pozdravlja sožitje. Ločevanje šolarjev po narodnosti je zahtevalo le majhen del prebivalstva.

PREBERITE

na strani

- 2 Ženska univerza je razpravljala o položaju Slovenk in Hrvatice
- 3 Pisateljsko srečanje v Štatenbergu
- 4 Tržaški planinci na Obirju
- 5 Betonsko pregrado v Malti bodo sanirali
- 8 SAK letos prvič zmagal v koroški ligi

Dan slovenskih in hrvaških žensk na celovški univerzi

V sklopu 2. poletne univerze žensk, ki so jo priredile študentke ter asistentke celovške univerze, smo tudi koroške Slovenke in gradiščanske Hrvatice imele možnost predstaviti svoje probleme širši javnosti.

Da bi situacijo Slovenk in Hrvatice čim bolj celovito predstavile, smo pripravile referate in delovne krožke. Poleg tega smo predstavile širši javnosti tudi razstavo študentk dunajskega kluba, ki na nazoren način prikazuje položaj ženske v družbi, posebej še na južnem Koroškem. Le-ta pa je bila deležna velike pozornosti z zelo nepričakovane strani. Isti dan, ko smo ženske diskutirale svoje probleme, je prestopil univerzitetni prag tudi naš deželni glavar Leopold Wagner in pozdravil maturante in maturantke letošnjega leta. Slovenke smo zagrabile nepričakovano priložnost in ga nagovorile glede šolske problematike. „Potroštal“ nas je in nam

obljubil drugi termin, kjer naj bi predstavile naš položaj.

V dopoldanskih krožkih smo koroške Slovenke in gradiščanske Hrvatice v kratkih referatih predstavile razvoj ženskega vprašanja pri manjšinah in trenutno stanje na izobraževalnem področju. V popoldanskih delovnih krožkih pa smo se pogovarjale predvsem o problemih manjšin na področju vzgoje in izobraževanja ter o našem delovanju v javnem in kulturno-političnem življenju.

So le ženske odgovorne za vzgojo?

Ženske kot neposredno prizadete so nam vedele veliko povedati. Saj pretežno one nosijo breme

vzgojnega dela. Ta položaj otežkuje še dejstvo, da se jeziki manjšin v javnem življenju ne upoštevajo v zadostni meri. Predvsem na predšolskem in šolskem področju je to stanje zelo nezadovoljivo. Torej, spet so matere tiste, ki so v še večji meri prisiljene svojim otrokom posredovati vzgojo v materinščini. Brez dvoma bi načrtovano ločevanje šolarjev in šolarok po narodnostni pripadnosti ta položaj še zaostrial. Ženske se bi počutile še bolj primorane ostati doma pri svojih otrocih. Naraščala pa bi tudi izolacija in psihični pritisk. Saj se v prvi vrsti ženske čutijo dolžne in odgovorne skrbeti za narodnostni naraščaj in vzgojo otrok. Torej, sprašujemo se, — kdo je pa res odgovoren, da otroci v vedno manjši meri obvladajo slovenščino?

Solidarnost je moč „nežnega spola“

Ženske se tudi zelo aktivno vključujejo v javno, kulturno in politično življenje. Posebno če je narod ogrožen, je vsako delo hvalevredno in koristno. Še vedno pa je močno prisotna in za žensko neugodna delitev dela. Medtem ko možje reprezentirajo in odločajo, se ženske trudijo pri čiščenju kulturnih prostorov, pripravljanju kruhkov, zbiranju podpisov, skrbijo za prijave otrok h dvojezičnemu pouku. Se in še bi lahko naštevale. Kljub temu se ne pritožujejo. Zakaj? Spet smo pri vzgoji in mitu o „potrpežljivem, ljubeznivem in požrtvovalnem nežnem spolu“, ki je ženski vsilil misel, da je to tudi prav tako. Smešenja in poniževanja so bile deležne tiste ženske, ki so se uprle in zahtevale, da se jih prizna kot enakovredne. Če se hočemo uveljaviti na vodilnih položajih v društvih, bomo morale biti tudi ženske bolj solidarne med sabo.

Posebno nas je veselilo, da smo se mogle v širšem krogu pogovarjati o težavah in perspektivah našega ženskega dela. Tako smo koroške Slovenke imele tudi prvič priložnost izmenjave mnenj z gradiščanskimi Hrvatnicami. Razveselilo nas je tudi veliko zanimanje žensk večinskega naroda. Sad naše skupne solidarnosti je tudi resolucija, ki je bila sprejeta na zaključnem plenumu.

H.V.

V sencu nekulture

„Ni bil prijatelj velikih besed, njegove besede so bile tibe, so nas naredile prizadete in razmišljujoče.“ Te besede slovesa smo ob smrti Valentina Polanška prebrali v nemško pisnem tisku Koroške. In mnogo podobnih prizadetih besed je bilo s strani večinskega naroda.

Toda postali smo prizadeti in razmišljujoči ko smo v dnevniku, ki ima po lastnih izpovedih največ prispevkov iz koroških občin, prebrali najskromnejšo vest o smrti Valentina Polanška. Zapisano je bilo, da je bil od leta 1953 član SPÖ in da je dobil leta 1980 srebrni partijski znak.

Kako je mogoče, da glasilo vladajoče stranke na tak način prezre člana, ki je kot dolgoletni občinski kulturni referent in kot bivši član deželnega sveta za kulturo vplival na kulturno delo v Želznici Kapli in daleč preko njenih meja. Ni bilo spodobnega urednika, ki bi napisal nekaj besed o pesniku, komponistu in družbenem delavcu, pripadniku slovenske narodne skupnosti, ki je sooblikoval življenje slovenske skupnosti ter sožitje na Koroškem?

Folti res ni bil prijatelj velikih besed, toda takšen molk čuti narodna skupnost, ki ga ne bo pozabila.

Nemška zmeda v Žitari vasi?

16 občinskih odbornikov v Žitari vasi že pet let demonstrira kako je iz popolnoma jasne zadeve mogoče napraviti popolno zmedo. Zato rabijo tudi grešnega kozla, ki ga bi najraje že včeraj in ne šele jutri kaznovali.

Slovenske označbe, ki so pritrjene poleg nemških v notranjosti žitarske šole, so in naj bi bile le izraz enakopravnosti slovenskega jezika na južnem Koroškem. Ker ravnatelj Franci Kukovica spoštuje avstrijsko ustavo in pravice slovenske narodne skupnosti in se ne pušči ustraševati od večine občinskega odbora, ki se ne briga za obstoj in razvoj slovenske manjšine, ga hočejo nekateri popolnoma onemogočiti. Dali so mu pečat trdoglavosti, pravijo, da se ne zna „obnašati“ in mu podtikujejo, da zlorablja šolski pouk. Pri tem pa skušajo pred svojimi volilci prikriti, da so oni tisti, ki hočejo ohraniti nadoblast nemščine v javnosti, — čeprav je to še preostanek iz monar-

hije!

Tudi ob začetku zadnje občinske seje smo doživeli primer, kako občina iz lastnega neupoštevanja slovenščine ustvari nov pritisk na Slovence. Občinski tajnik Pleschournig ni hotel prebrati slovenske zaprisege, župan pa je hotel prisiliti slovenskega občinskega odbornika Hribernika, naj to napravi. Ker se pa Hribernik ni pustil prisiliti izvajati občinske posle, so njemu potisnili krivdo za neupoštevanje slovenščine v čevlje!

Prav zaradi tega, ker nobena od večinskih strank nima res demokratičnega razumevanja kako je treba upoštevati pravice manjšine v občini pa moramo sami poskrbeti za to, da zavedni Slovenci in tudi drugi občani, ki niso protislovensko usmerjeni ne bodo šli na limanice diskriminirati s tem, da blatijo in kaznujejo ravnatelja, ki se upa upreti njihovemu ponemčevalnemu pritisku.

Podžupanja Altersberger in župan Posod v soglasju

Sinowatz v Rimu

Zadovoljno so nemškogovoreči Južni Tirolici pozdravili zagotovilo zunanega ministra Gratzta, da bo južnotirolski problem v ospredju razgovorov Sinowatza z rimsko vlado. „Volksbote“ piše pred današnjim obiskom, da je redkokateri avstrijski zunanji minister imel tako jasno stališče kot Gratz.

S Craxijem se bo Sinowatz pogovarjal tudi o pomenu prometa čez Brenner in skozi Kanalsko dolino, o trgovinskem prometu preko Trsta in drugih finančnih vprašanjih. Predvsem pa bo skušal doseči napredke pri uresničevanju jezi-

kovne enakopravnosti pred sodiščem in pri policiji, izboljšanje pri že uresničenih ukrepih paketa ter druge korake za izboljšanje ozračja med narodnostima.

Klima se je zaostрила, ker zahtevajo močni neofašisti in manjše italijanske stranke odstranitev nekaterih določil avtonomije. Prav to pa bi bistveno poslabšalo položaj južnih Tiroincev, katerih politični zastopnik — oblastniška SVP — je v zadnjih letih s strogo narodnostno ločevalno politiko prispevala k tej nepotrebnim nacionalni polarizaciji.

Tabor narodnosti v Kanalski dolini

Na spoznavanje slovenskih narodnostnih problemov v Kanalski dolini, Benečiji in Reziji se je osredotočil letošnji III. tabor narodnosti, ki je bil pred kratkim v Žabnicah v Kanalski dolini. Medtem ko so se mladinci iz Italije, Slovenije in Koroške lani seznanili z manjšinsko problematiko na Koroškem (tabor je bil pri Peršmanu) so se letos osredotočili na tista področja v Italiji, kjer je slovenska manjšina narodnostno najbolj ogrožena.

Kot smo poročali že v zadnji številki Slovenskega vestnika so predstavniki „Slovenskega kluba Kanalske doline“ seznanili udeležence srečanja s socialnogospodarsko, kulturnopolitično in šolsko situacijo v Kanalski dolini. Slovenski mladinci iz Italije in Koroške ter italijanski in madžarski mladinci iz Slovenije so v okviru tridnevnega tabora spoznali tudi Rezijo in Benečijo. Billi so seznanjeni predvsem z gospodarskimi problemi, s šolskim in kulturnim stanjem ter o skupnih naporih za doseganje narodnostnih pravic.

V podporo slovenski narodnostni skupnosti v Italiji je bila sprejeta ta resolucija:

„Udeleženci III. tabora narodnosti v Žabnicah izražajo svojo podporo slovenski narodnostni skupnosti v Italiji v njenih prizadevanjih za doseganje globalnega zaščitnega zakona. Menimo, da je nujna čimprejšnja odobritev ustreznega zakona, ki bi zaščitil celotno manjšino

v vseh 35 občinah, kjer Slovenci živijo. Pri tem opozarjamo, da je to moralna dolžnost za državo, ki slo- ni na načelih demokracije in ki jo obvezujejo ustavna določila ter mednarodne pogodbe.“

V podporo slovenski narodnostni skupnosti na Koroškem pa udeleženci v posebni resoluciji pravijo, da „odklanjamo in obsojamo težnje deželne vlade pri ločevanju šolskih otrok po narodnosti v obstoječem zgodovinskem in političnem ozadju. Vzganjanje mladine v neenakost je izraz ofenzivne asimilacije v duhu nekulture in barbarstva, ki se le zunanje, ne pa idejno razlikuje od nacističnega jarma in zasledovanja ljudi zaradi njihovega bitja. To ločevanje otrok v šoli je svojevrsten asimilacijski akt in bi pomenilo dejanje obsodbe Slovencev na kulturno smrt — „Endlösung“, za nemško govoreče državljanje pa je le-ta kulturna omejitve sredstvo za politično manipulacijo in nesvobodo.“

Zastrupljeni paradizniki še niso vse...

Vinski škandal, AIDS in seveda tudi bolj vsakdanje teme — kot so „najbolj priljubljena imena otrok“ in še drugi cvetovi bulvardskega žurnalizma — so izpodrinili v preteklih poletnih mesecih probleme našega ogroženega okolja. Okolje, ki bi ga bilo treba pač varovati, če si ga hočemo ohraniti za bodočnost.

Čas „kislih kumaric“ je sicer že minul, vendar pa se bo treba spet enkrat posvetiti naši zelenjavi, bratu drevesu in naravi sploh. Med zelenjavo je pred nekaj dnevi uspelo priljubljenemu paradizniku priti v uvodne vrste časopisa. Menda je zastrupljen italijanski paradiznik. Pesticid Aldicab — sredstvo za zatiranje mrčesa pa naj bi bil povzročitelj. Aldicab je sredstvo ameriškega koncerna Union Carbide, ki nam je že znan iz Indije: Katastrofa s strupenim plinom v mestu Bhopal nam je še v dobrem spominu.

Tu torej zastrupljen paradiznik, tam zaostanki insekticidov v solati; olje, ki se je zlilo v reko in v jezero; umazanija raznih obratov v kanalizaciji, deponije smeti, ki ogrožajo okolje; glikol v vinu in poskusi s strupljenimi plini — vrsto primerov lahko še nadaljujemo.

Krivda leži enkrat v malomarnosti posameznika: gospodinja porabi preveč pralnega praška in drugih snazil — čista je sicer posoda, snažno perilo, snažna hiša, onesnaženo pa okolje. V vrtu uporabljamo insekticide, za vsako muho je potreben že trup — čeprav proti škodljivcem v

vrtni dostikrat učinkujejo tudi domača naravna sredstva: npr. zavretek koprive. Dostikrat pa leži krivda za onesnaženje okolja tudi pri podjetnikih in obratnikih, katerim je profit važnejši od življenjske kvalitete; tudi napačno in kratkogledno ukrepanje merodajnih politikov je lahko v škodo naši državi. Avstrijski politiki se hvalijo zaradi uvedbe katalizatorja v avtomobilih, tudi druge ukrepe napovedujejo, toda preveč je samohvale, premalo dejanj. Tudi sami vedno ravnamo tako, kot da nam bi bila narava in njeno zdravje deseta brigada.

Pri zadnjem spreobretju v naravi sem se zamislila: Globoko sem povezana z naravo, daje mi moč in energijo, razveseljuje me in pomirjuje. Kaj bo, če enkrat ne bom več imela moč, se sprehajati po gozdocnih in travniških? Ukrepati bom morala, ker ljubim naravo. Ne bom se samo izgovarjala na druge, na politike in druge povzročitelje, ki delajo še več smeti.

Varčevala bom s pralnim praškom in s snazili, ki zastrupljajo naravo. V mojem vrtu bo rasla zelenjava brez insekticidov, vsake muhe mi ni treba zastrupiti. Steklene kozarci pridejo v poseben „container“, isto velja za star papir in za posebno strupene smeti in odpadke (baterije ipd.). Varčevati bo treba pri energiji in vodi in uporabljati papir „za varovanje okolja“ (Umweltschutzpapier) in... in... in...

Stefka Vavti

Zanimiv „vlak časa“

Ob 40-letnici obstoja druge avstrijske republike je avstrijski družbeni in gospodarski muzej s pomočjo ORF in ÖBB pripravil v štirih železniških vagonih razstavo o letih 1945—1985. Vlak z razstavo bo na ogled po vsej Avstriji, ta teden je bil na celovškem kolodvoru.

Glavna tematika področja so politika in žena v drugi republiki; a tudi razvoj mode in gospodarstva prikazujejo. En cel vagon je posvečen tudi filmskemu ustvarjanju v Avstriji. In-

formacij o manjšinah v Avstriji pa kratko rečeno ni. V celi razstavi najdemo samo eno sliko iz „Ortstafelsturme“ in kratko poročilo (nitil pol minute) na video-traku: tam pravijo, da je KHD „oviral“ postavljanje dvojezičnih krajevnih tabel na južnem Koroškem.

Kljub temu priporočamo ogled razstave, ki je možen še danes, v petek in jutri, v soboto, na kolodvoru v Velikovcu.

22. pisateljsko srečanje v Štatenbergu

Od četrta do sobote preteklega tedna je grad Štatenberg spet bil prizorišče srečanja slovenskih pisateljev, tokrat že 22. po vrsti. Prirediteljem, Društvu slovenskih pisateljev v Ljubljani in Mariboru, je uspelo privabiti lepo število pesnikov in pisateljev iz Slovenije in zamejstva. S Koroške sta se srečanja letos udeležila Maja Haderlap in Andrej Kokot. Med povabljenimi je bil tudi pesnik Valentin Polanšek, namesto da bi ga pozdravili v sredi prijateljev, so se pisatelji, zbrani v Štatenbergu, poklonili njegovemu spomenu. Zbor besednih umetnikov je pretresla tudi vest o smrti pisateljice Mire Mihelič, kateri je tudi veljala minuta spomina. O obeh pokojnih pisateljih je spregovoril predsednik DSP Tone Partljič, ki je kratko orisal njun delež slovenski besedni umetnosti.

Tema letošnjega štatenberškega srečanja je bila zgodovina in literatura s podnaslovom Samozavedanje in samozavest. Čeprav letos ni bilo določenih referentov, ki bi spregovorili o zastavljeni temi, je mnogo udeležencev prišlo v Štatenberg s pripravljenimi govori. Zasedanje

je bilo maratonsko in skoraj ni bilo časa, da bi o povedanem stekla tudi širša razprava. Tema je pač bila taka, da so pisatelji o njej razmišljali že pred srečanjem, zato je bila osvetljena z raznih zornih kotov, naposled tudi s strani tistih, ki so sprva samo poslušali izvajanja referentov.

Kot po navadi, so besede pisateljev vedno kritične do družbe; tudi v primeru tematike, ki so jo obravnavali pisatelji v Štatenbergu, je bila izrečena marsikatera pikra pripomba. Nekateri so celo ugotovili, da ljudje čestokrat verjamejo več pisatelju kot politiku. To pač iz razloga, da pisatelj problematiko obravnava bolj prizadeto. Zato je vloga pisatelja v odnosu do zgodovine zelo odgovorno početje, če se v svojem delu ukvarja s preteklostjo svojega naroda. Pisatelj je vest časa v katerem živi, zato je njegova dolžnost, da tudi ob pisanju o preteklem času ostaja zvest resnici. To pa lahko, čeprav v umetniški obliki, ali prav zaradi tega, vse osvetli z drugega zornega kota in bralcu zgodovino približa bolj kot

suhoparno navajanje dejstev. Te naloge se, tako je v Štatenbergu prišlo do veljave, pisatelji brez dvoma zavedajo. Zato je njihova vloga ob utrjevanju samozavedanja sila pomembna. V Štatenbergu se je kajpada ponudilo tudi vprašanje, v koliko smo Slovenci sposobni ustvariti vtis narodne samozavesti doma in napram drugim narodom? Mnenja so se delila do ugotovitve, da smo preskromni in do mnenja, da preveč poudarjamo zgodovino po letu 1945, ter da čestokrat pozabljamo na odlične ljudi, ki so v predvojnem času naši kulturni zgodovini prispevali mnogo, česar se danes vse premalo zavedamo.

Razprave so torej bile zanimive, glavni namen zbora, namreč da se pisatelji med sabo srečajo, pogovorijo o svojih problemih in tudi poveselijo, je vsekakor bil dosežen. Da se prebivalci občine Slovenska Bistrica za srečanje zanimajo, so potrdili s svojo gostoljubnostjo in množičnim obiskom literarnega večera, na katerem so v Slovenski Bistrici pisatelji brali iz svojih del, med njimi tudi naš pesnik Andrej Kokot.

Kulturno pismo iz Slovenije

Prihodnji teden se bo v Ivangradu, mestecu nedaleč od Titograda, začela dokaj nenavadna manifestacija: Festival rodoljubne poezije in tridnevni simpozij o rodoljubju danes. Takšna manifestacija na to temo je bila lani ob približno enakem času

telji ne sprašujejo več o tem, ali „ljubijo“ svojo domovino, na to vprašanje so večidel odgovorili že njihovi predniki v prejšnjem stoletju.

Toda v Jugoslaviji so stvari vendarle drugačne: od vsepovsod vstajajo strahovi pred „se-

dobrin prav tako. A koliko lahko sklepamo iz razposlanih vabil na simpozij o rodoljubju, organizatorji predlagajo za zdaj edino možno iztočnico debate: da je treba krizo obvladati tudi z uveljavljanjem načela o bratstvu in enotnosti, ki je sicer staro že več kot 40 let, toda v praksi že dolgo le na papirju. S tem se skušajo zoperstaviti geslu o „zajedinstvu“ (to srbsko besedo Slovenci prevajamo: skupnost, sožitje, celo skupništvo), ki hoče nočeš zanemarja posebnosti jugoslovanskih narodov in postavlja v ospredje čimprejšnje stapljanje narodov v enotno skupnost — kar v resnici poraja samo nove odpre in nove hude polemike.

Pričakovati torej smemo, da bodo pisatelji v Ivangradu povedali marsikaj zanimivega o rodoljubju in se kritično lotili sedanje družbene mednarodne in druge prakse v Jugoslaviji. Tako je bilo tudi lani, ko sta npr. iz Slovenije govorila o tej reči Josip Vidmar in Matej Bor.

Jože Horvat

Festival rodoljubne poezije

in seveda prav tako v Ivangradu — organiziralo ga je Združenje pisateljev Črne gore, ki je glavni organizator tudi letos.

Srečanje, posvečeno rodoljubju, postaja torej „tradicionalno“, nanj pa prihajajo književniki z vseh koncev Jugoslavije. Po vsem sodeč je nastalo v luči sedanje družbene, mednarodne in še kakšne krize v Jugoslaviji, krize, o kateri prav pisatelji po vsem videzu najbolj glasno govorijo. Seveda pa je tema (rodoljubje) na prvi pogled vseeno videti anahronistična: najbrž se nikjer po Evropi pesniki in pisa-

paratizmom“, „unitarizmom“, „partikularizmom“, „republikanizmom“ itd., malone vsi narodi se čutijo „ogrožene“, zlasti pa se čuti ogrožena njihova skupna država, ki da zaradi prevelike samostojnosti republik in pokrajin ne more prav učinkovito funkcionirati. Od tod vprašanja o ljubezni in odgovornosti do skupne domovine, in seveda glasovi, da je treba okrepiti „državo“ in ustaviti sredobežne težnje republik, pokrajin... Na področju kulture so tu zadeve posebej aktualne, saj so medsebojne povezave šibke, pretok kulturnih

Umrla je pisateljica Mira Mihelič

Komaj teden za tem, ko smo se poslovili od Valentina Polanška, nas je doletela vest o smrti slovenske pisateljice Mire Mihelič. Tako je slovensko slovstvo v kratkem izgubilo dve pomembni literarni osebnosti.

Mira Mihelič je svoje literarne prve objave objavila že pred vojno, po osvoboditvi pa se je javnosti predstavila z dramo Svet brez sovraštva, v kateri izžareva svojo vizijo o pravičnejšem in lepšem svetu. Mnogo literature je napisala za mladino, med njimi knjigo Vrni se moj mili Ariel. Izdala je več romanov v katerih pisateljica opisuje slovensko zgodovino, zlasti Ljubljane (Tujec v Emoni). Številnim knjigam, ki jih je pisateljica napisala, je pred kratkim prišla še knjiga Ure mojih dni, kjer opisuje utrinke iz svojega življenja.

Mira Mihelič slovensko književnost ni obogatila le s številnimi izvirnimi deli, ampak je s prevajanjem iz tuje literature, zlasti francoske in angleške, slovenskim bralcem odpirala svet besedne umetnosti drugih narodov. Njeno prevajalsko delo obsega več kot petdeset knjig.

Mira Mihelič je za svoje literaturno ustvarjanje prejela več nagrad in priznanj, med njimi Prešernovo nagrado za življenjsko delo.

sko delo. Pokojna pisateljica je bila več let predsednica Društva slovenskih pisateljev in Slovenskega PEN-centra. Mira Mihelič je uživala velik ugled tudi v mednarodni javnosti, saj je dolga leta delovala v svetovnem združenju PEN, ki jo je prav zaradi njenih zaslug izvolil za svojo dosmrtno predsednico.

Besedi Mire Mihelič smo večkrat prisluhnili na Koroškem, ko je v organizaciji Slovenske prosvetne zveze brala iz svojih del na raznih literarnih večerih v Celovcu in drugih krajih.

Miro Mihelič so pretekli petek (po želji pokojnice) pokopali v krogu družine in prijateljev na ljubljanskih Žalah.

Z Madim rodom v novo šolsko leto

Pravkar so se odprla šolska vrata. Z novim šolskim letom pa je med nas, zlasti šolsko mladino, prišla tudi nova številka Mladega roda, zvestega spremljevalca šolarjev, učiteljev pri učenju slovenskega jezika.

Prva (dvojna) številka Mladega roda je spet polna lepega čtiva, ki bo razveselilo vsakega, ki ga bo vzel v roke. Poleg običajnih rubrik, ima Mladi rod tudi rubriko, v kateri poroča o delu mladine na kulturnem, športnem in drugih področjih. Novice so ilustrirane s slikami, zato se bo marsikdo izmed otrok najdel na posnetkih. Mladi rod je spet prišel v barvnem ovitku, naslovno stran pa je narisal Sušič Mihael iz Šentjakoba v Rožu.

Slovenska prosvetna zveza vabi na
SREČANJE GLEDALIŠKIH SKUPIN
v nedeljo 22. 9. 1985 v kulturnem domu v Sentprimozu

SPORED:
Ob 10. uri: Dva primerka „sodobnega“ (zastarelega) odrskega ustvarjanja na Koroškem nato diskusija o izpovedni vrednosti besedila iz pravkar podanih primerkov in o izbiranju dramskih tekstov
Ob 12.30 uri: kosilo
Ob 14. uri: Predstavitev dramske kartoteke — pripravili sta jo Maja Haderlap in Helena Verdel, ki bo odslej izbiranje komadov bistveno olajšala.
Haderlapova in Verdelova bosta nato predstavili nekaj komadov bolj natanko in nakazali možnosti dramaturških pristopov in razčlemb.
Sledila bosta pogovor o predstavljanih besedilih ter izmenjava izkušenj in mnenj.

ANTON PELINKA

Geto in apartheid na jugu Koroške

„Paket“ je vseboval državno prisilo, da naj se prebivalci odločijo za eno od treh skupin. Nasprotniki take rešitve so to prisilo poimenovali za novo „opcijo“ in jo zavestno primerjali z nacionalističnimi in fašističnimi ukrepi iz leta 1939 ter jo kritizirali kot „apartheid v Srednji Evropi“.

Res gre tu za „apartheid“, četudi v ugodnejših pogojih kot v Južni Afriki. Tu pač ni skupine vnaprej izločenih, ni prepolnega brezpravja večine. Pa vendar: izločeni, brezpravnosti so tisti, ki se poskušajo odtegniti „narodnemu“ (etničnemu) preštevanju. In v „paketu“ zaželeno dvojezičnost je samo družnost dveh med seboj relativno strogo ločenih družbenih skupin.

Dokaz za to nam daje vzgojni in šolski sistem. Južnotirolska deželna vlada preperečuje, da bi otroci iz italijansko govorečih družin jezo zgotaj prišli v stik z nemškimi jeziki in tako v resnici postali dvojezični. Vladni tendenci očitno ne

gre za združevanje, saj vztraja pri ločevanju.

Gattererjeva antiteza k taki politiki separiranja naj bi bila Tirolska, ki je — v sozvočju s staro tradicijo — ne bi kazalo razumevati etnično, marveč geografsko in s tem presegačo in povezujočo, Avstrija, ki — povezujoča pokopane možnosti monarhije z novim začetkom leta 1945 — ne bi imela nemške etike ali kake druge, marveč bi bila čisto preprosto avstrijska.

Claus Gatterer je v svojem govoru ob podelitvi južnotirolske novinarske nagrade 31. januarja 1981 govoril o „težavi, kako biti danes Južni Tirolec“. Ta težava je vsekozi enaka, kot jo doživljajo koroški Slovenci. Republika Avstrija obravnava svoje manjšine v najjužnejši zvezni deželi z „velikodušnostjo“, ki bi jo bilo pričakovati od Italije, če šovinistična vladavina fašizma ne bi bila trajala dve, marveč vsaj pet desetletij, in če ne bi bila Avstrija, ampak če nihče ne bi bil

stal ob strani nemško govoreči manjšini kot mednarodni zaveznik.

Med ljudskim štetjem leta 1910 so skoraj in vseh podeželskih območjih današnje južne Koroške našli večino pripadnikov slovenske jezikovne skupine. Toda prav tod se je vendarle večina odločila v letu 1920 za pripadnost k demokratični Republiki Avstriji, torej proti priključitvi tega dela dežele h Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nemajhen del Slovencev je glasoval za demokratično republiko, ki je v saintgermainski državni pogodbi formirala široke garancije za varstvo slovenske narodne skupine, glasoval je proti kraljevini, v kateri je bilo slutiti srbsko prevlado, njena demokratična kvaliteta pa se je zdelo očitno dvomljiva.

Toda koroškim Slovincem se je ta odločitev slabo poplačala. Republika Avstrija in dežela Koroška sta dovolili protislovensko ponemčevalno politiko. Nationalsocializem je tako že našel pripravljena

3

tla, na katerih je lahko zganjal svojo politiko preganjanja in tlačenja. Slovenci so bili že razcepljeni na (zavestne) Slovence in „vindišarje“, ki so se podvrgli nemškonacionalni nadvladi.

Leta 1941 se je začelo prisilno izseljevanje Slovencev iz Koroške. Prav ta politika je na Koroškem spodbudila odpor. Delež Slovencev, ki so se pridružili partizanom ali pa so bili v kakšni drugačni neposredni opoziciji, je nedvomno visoko presegel delež odporništva v vsej Avstriji. Pa tudi to se Slovincem po letu 1945 ni prav poplačalo. Ponovno vzpostavljena demokratična republika je sicer potrdila in uknila nationalsocialistične ukrepe in pripravljena je bila na demokratični novi začetek demonstrirati tudi z zavestno tolerantno politiko do slovenske narodne skupine. Seveda je s tem hotela tudi spodkopati jugoslovanske ozemeljske zahteve. Komaj pa je bila nevarnost možnega mejnega popravka v prid Jugoslavije mimo, komaj je bila podpisana avstrijska državna pogodba 15. maja 1955, so se že poslabšali pogoji koroškim Slovincem.

V sedmem členu državne pogodbe je Avstrija zagotovila narodnostne pravice slovenski in hrvaški narodni skupini. Toda že leta 1958 je odlok koroškega deželnega glavarja preluknjal šolsko odredbo iz leta 1945: šola in s tem kultura in celotna družba naj bodo spet ločene, posebej slovenska šola in posebej nemška. To tendenco naj bi še zaostrilo neposredno ljudsko odločanje, ki sta ga leta 1984 zahtevala koroški Heimatdienst in svobodnjaška stranka dežele Koroške; po njej naj bi bila ločitev stroga in dosledna.

Navkljub ugodnim začetkom tik po osvoboditvi v letu 1945 je na Koroškem tendenca ločevanja. Ločeni pa tu nista približno enaki narodni skupini, ki se lahko opirata na približno enako močni družbeni poziciji, tu so ločeni močni in šibki, bogati in revni. Nemško je na Koroškem meščanstvo, ki ima politično organizacijsko moč, ki ima ugled in uspeh. Slovenci so zaostali kmetje, ki se poleg tega ne morejo znebiti sence odvisnosti od komunistične Jugoslavije.

(Dalje prihodnjic)

Obisk tržaških planincev

Z namenom, da bi bolje spoznali sosedne dežele in njihov gorski svet, predvsem pa ljudi ter z njimi navezali prijateljstva in gojili planinsko

tovarištvo, je večja skupina tržaških planincev obiskala Koroško in našo goro Obir.

Med navdušeno planinsko družbo so se pomešali tudi nekateri planinci iz Zeleznice Kaple, predsednik SPD Celovec in konzul SFRJ tovarišica Marija Škorjak. Kot vodič in organizator se je zelo obnesel "Gigi" Lojze Abram glavni urednik revije Galeb (Tržačan in Kapelčan obenem). V skupini Slovenskega planinskega društva Trst pa sta bila tudi predsednik Aleksander Sirk in podpredsednik U. Margon.

Na koncu dolge nedeljske pešpoti (s Šajde na vrh Obirja do Kapelške koče in strmim spustu v obirsko dolino) so se izletniki zbrali pri Kovaču na Obirskem, kjer sta pozdravne besede spregovorila predsednik Slovenskega planinskega društva Celovec Franci Kropivnik in predsednik SPD Zarja iz Zeleznice Kaple Miha Travnik. Slednji je kratko predstavil običino in njene ljudi, predvsem pa seveda delovanje SPD Zarja in SPD Obir ter zgodovino obeh društev spregovoril pa seveda tudi o go-

spodarski in športni aktivnosti med slovenskimi domačini.

Po izmenjavi spominskih daril je še tekla beseda o možnostih sodelovanja in pogostejšega srečavanja. Ker se tako v športnih sekcijah naših društev kot tudi v športni sekciji SPD Trst bavijo z zimskim športom, se je seveda ponudila tudi tukaj prva priložnost rednejših stikov. Kar še posebej šteje, je izredno zadovoljstvo, ki je kljub neprijaznemu vremenu vladalo med celodnevnim obiskom, pa tudi vidno naraščajoče navdušenje med kapelskimi planinci, ki se vedno redneje združujejo in kujejo načrte.

Pred slovesom so se vsi v kratkem molku spomnili tudi umrlega pesnika in pisatelja Valentina Polanška in njegovega ogromnega dela, ter ugotovili, da je pesnik Obirja in učitelj Obirčanov bil tudi navdušen organiziran planinec, ki je kot malokdo poznal vse vrhove, hribe, čeri, jame in posestva, ter steze in poti po sončnih in senčnih grapah občine. Bil je planinec, ki je vedel za vse pripovedke in basni, katere so se kdajkoli dogajale pod domačim soncem. M. T.

Slovenska prosvetna zveza in krajevna prosvetna društva vabijo na predavanje

VLOGA YERE IN CERKVE V ZGODOVINI IN SEDANJOSTI SLOVENSKEGA NARODA

- v torek 17. 9.: ob 20. uri v farni dvorani v Borovljah
- v sredo 18. 9.: ob 20. uri v prostorih Posojilnice Pliberk
- v četrtek 19. 9.: ob 20. uri v društveni sobi nad Posojilnico Šentjakob v Rožu
- v petek 20. 9.: ob 20. uri v kulturnem domu v Dobri vasi (vabi samo SPZ)
- v soboto 21. 9.: ob 20. uri v farni dvorani v Zelezni Kapli

Predavatelja: pomožni škof Vekoslav Grmič in prof. Jože Rajhman.

Srečanje bivših izseljencev

Ob 40-letnici vrnitve iz pregnanstva

Zveza slovenskih izseljencev bo imela v nedeljo 22. septembra 1985 s pričetkom ob 14. uri pri Ogrisu (Miklavžu) v Bilčovsu svoj REDNI OBČNI ZBOR, ki bo spet povezan s tradicionalnim družabnim srečanjem.

Prireditev bodo domači prosvetaši obogatili s kratkim kulturnim sporedom. Sicer pa bo dovolj priložnosti za družabnost in za obujanje spominov na skupno trpljenje v času nacističnega nasilja, kakor tudi za pogovor o vprašanjih, ki danes še posebno tarejo našega človeka in našo narodno skupnost.

Letošnje srečanje bo v znamenju 40-letnice vrnitve bivših izseljencev iz pregnanstva. Pred 40 leti, ko so se po letih nesvobode končno odprla vrata taborišč, smo si obljubili: NIKOLI POZABITI! To obljubo so preživele žrtve nacističnega nasilja ob osvoboditvi izpovedale v skoroda vseh evropskih jezikih. In ta obljuba nas povezuje in obvezuje tudi danes in v bodoče.

Izraz zvestobe tej obljubi je tudi naše vsakoletno srečanje. Zato poskrbimo, da bo DAN IZSELJENCEV spet prepričljiva manifestacija našega priznavanja k tistim vrednotam, za katere smo bili v najtežji dobi naše narodne zgodovine pripravljeni doprinesiti velike žrtve.

Bivši pregnanci z družinami, prijatelji in znanci v nedeljo 22. septembra prisrčno vabljene v Bilčovs! Zveza slovenskih izseljencev

Pred premiero „A zarje so tukaj tihe“ v Šentprimozu

Jutri bo (v okviru mitinga Kladi-va) v kulturnem domu Danica v Šentprimozu premiera drame Borisa L. Vasiljeva „A zarje so tukaj tihe“, s katero bodo prišli v goste igralci ansambla „Oder treh herojev“ iz Pirnič pri Ljubljani. Z režiserjem predstave, Petrom Militarovim, se je pogovarjala Helena Verd.

Od kdaj in kako deluje „Oder treh herojev“?

„Oder treh herojev“ deluje v okviru Kulturno umetniškega društva „Komandant Stane“ že od leta 1945, kot samostojna gledališka enota pa dvanajst let. Imamo več skupin, od gledališko-vzgojnega krožka pa do skupine odraslih. Ta razdelitev je pomembna glede na osnovno funkcijo, ki jo ima posamezna skupina. Tako je na primer namen gledališko vzgojnega krožka vzbujati kreativnost in soustvarjalnost pri mlajših. Program je zgrajen na principu sproščene igre, gibala, ritma. Ker nočemo izkoristi otroka v smislu potrošništva, v tej prvi fazi tudi ne uprizarjamo igre pred publiko. Takrat se namreč lahko zgodi, da je kak otrok izbran za vlogo samo zaradi dobrega branja, igranja, mi pa želimo vse otroke enakopravno vključiti v skupino.

Torej gledališka predstava kot taka ni vaša edini cilj?

Ne, naš cilj je od začetka pomagati človeku, da si pridobi nastop (tudi v življenju) in da zna izraziti

svojo misel na osebni način, ne da bi posnemal drugega.

Je podpiranje človekovih sposobnosti za vas primarna naloga amaterstva?

Amaterstvo naj bi dalo veljavnost človeku. Igralska skupina vpliva tudi na kulturni nivo svojega kraja, kar včasih pomeni borbo proti repertoarnemu hotenju domačega občinstva. Ne razlikujem amaterstva od profesionalizma, ampak samo dobro od slabega. Zame je kvaliteta napredek v procesu razmišljanja, in če imam kaj povedati, si bom našel tudi prostor, kjer to lahko povem, pa naj bo to cesta ali dvorišče.

Imate pri iskanju teksta kakšne vsebinske smernice?

Naš izbor besedila izhaja iz humanističnega načela. Zanima nas človekova usoda, njegovi konflikti v katerem koli sistemu. Zato tudi zbiramo veliko literature z vsega sveta.

Kaj vam je bilo v besedilu „Zarje so tukaj tihe“ tako všeč, da ste ga želeli uprizoriti?

„Zarje“ so naperjene proti propadu človeštva. Pokažejo nesmisel vojne, ki privede do nesmiselne smrti. Zato se izogibamo heroiziranju določene vojske, ampak skušamo poudariti heroizem miru. Želimo si samo, da bi zarje ostale res tihe v smislu miru in združevanja narodov.

Janez Galob pd. Trupej 80-letnik

V krogu svojih otrok z družinami in ob prisotnosti delegacije Zveze koroških partizanov, je Janez Galob pred dnevi obhajal svoj 80. življenjski jubilej pri najboljšem zdravju.

Klub težkemu delu na gorski kmetiji in kljub vojnim vihram in s tem povezanim narodnopolitičnim delom, Janeza ni zlomilo in je še danes čil in zdrav ter bistroumen kot le malo kateri. Ze kot otrok je občutil in prenašal vso težo kmečkega dela in občutil zatiranje materinskega jezika.

V takšnih razmerah je Janez do- raščal in se kalil ter postal neupogljiv narodno političen steber. Ze v mladih letih je bil soustanovitelj pevskega zbora in nato sploh pionir narodnopolitične dejavnosti domačega kraja. Na vseh področjih je klju- boval narodni in gospodarski krizi. Pri tem pa ga je podpirala njegova blaga, sedaj že rajna žena.

Njegovo napredno gospodarstvo in narodnopolitično delo ni šlo v račun narodnim in osebnim sovražnikom. Zato je po „anšlusu“ leta 1938 postal zelo previden, ker je dobro vedel, da mu nacisti njegovega kraja ne željto nič dobrega. A kljub temu je bila njegova osemčlanska družina leta 1942 med prvimi izseljena. Kakor se je vedno znašel v življenju, tako ga njegova iznajdljivost tudi v tej situaciji ni zapustila, tako da se je še istega leta vrnil z družino na svoj dom.

Oktober 1943 je dobil prve stike s partizani in se tako seznanil s cilji Osvobodilne fronte (OF) ter de-

loval v njenem okviru do novembra 1944. Takrat se je komaj rešil iz gestapovskih krempljev in se nato takoj vključil v partizanske vrste. Izpolnjeval je važne funkcije in mnogo pretrpel v strašni zimi leta 1944-1945.

Kljub velikim naporom, je srečno preživel vojno vihar in se zdrav vrnil na svoj dom. Spet se je lotil dela na kmetiji in obenem obnovitve po nacistih uničenih narodnopolitičnih ustanov. S svojim nesebičnim delom za narodno stvar je bil svojci bližnji in daljni okolici ter tudi Zvezi koroških partizanov, katere pred-

sednik je bil dolga leta, vzgled vzor- nega narodnopolitičnega dejavnika. Prav tako je bil tudi dolga leta član osrednjega odbora Zveze slovenskih organizacij, v okviru katere je imel razne politične funkcije.

Kljub visoki starosti je naš jubilan še vedno duhovit in vselej prisoten na antifašističnih proslavah in prireditvah, doma pa še vedno rad pomaga svojim na kmetiji.

Zveza koroških partizanov in Zveza slovenskih organizacij mu ob visokem jubileju iskreno čestitata z željo, da bi bil zdrav in čil in mu kličeta — Na mnoga leta!

Jubilant Janez Galob (v sredi), levo in desno gratulanta predsednik ZKP Janez Wutte-Luc in domačin Tonči Urschitz

PIREDITVE

Dom v Tinjahu

INFORMATIVNI TEDEN: „JUŽNA KOROŠKA“ — Dve kulturi — dva jezika

od ponedeljka 16. 9. 1985 ob 18. uri do nedelje 22. 9. 1985 ob 9. uri
Predavatelj: ravnatelj dr. Reginald Vospernik in rektor Jože Kopečnik
Vodstvo: Inger-Johane Bilde, Danska
Soprireditelj: AEI Dre pa hojskole i udlandet iz Danske

SAHOVSKA

PRVENSTVENA TEKMA

v soboto 14. septembra 1985 ob 15. uri pri Korenu v Kajzazah.

Slovenska športna zveza II : SG Magistrat Celovec II

Dom v Tinjahu
v petek 13. 9. 1985 ob 19.30 uri

JULIUS KUGY — PISATELJ IN ALPINIST

Zivljenje Julija Kugya je osrednja tema TV filma v treh delih, ki sta ga skupaj izdala ORF in TV-Ljubljana. O vsebini tega filma bodo govorili: znani igralec Manfred Lukas-Luderer avtor knjige: Zeljko Kozlanc, Ljubljana in za režijo: Marjan Ciglič, Ljubljana.
Soprireditelj: Osterr. Alpenvereins-Sektionsverband Kärnten; Slovensko planinsko društvo Celovec; Förderungsstelle des Bundes für EB in Kärnten
Pred diskusijo bomo predvajali 2. del filma

GORJANSKO ŽEGNANJE

v nedeljo 15. septembra
Maša ob 10. uri v Gorjah
ob 14. uri v Zahomcu Žiljsko števhanje

OBIŠCITE

Werner Bergovo galerijo

V PLIBERKU

Odprta je dnevno
od 10. do 12. ter od 16. do 18. ure.

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na

IZLET NA ŠAULECK (3080 m)

v soboto in nedeljo 14. in 15. septembra 1985

Zbirališče: ob 9. uri pred železniško postajo Lipa nad Vrbo

Prenočili bomo v planinsko postojanki Arthur-Schmidt-Haus ob jezeru Dösensee (2272 m)

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na

IZLET NA POLINIK. 2748 m

(najvišji vrh Kreuzcekovske skupine)

v nedeljo 22. 9. 1985

Zbirališče: ob 6. uri zjutraj pri železniški postaji Lipa nad Vrbo.

Vodi Lubo Urbajs.

Turistična občina Krumpendorf/Kriva Vrba vabi na

NAGRADNO RIBARJENJE

v času od 20. do 22. septembra 1985. Prispevek za ribiča udeleženca znaša 300 šil. Prijave: A-9021 Kurge-meinde Krumpendorf, tel. 04229-2313.

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 12. septembra 1985

Za 100 dinarjev dobite	5,70 šil.
Za 100 dinarjev plačate	6,50 šil.
Za 100 lir dobite	1,020 šil.
Za 100 lir plačate	1,100 šil.
Za 100 mark dobite	693,20 šil.
Za 100 mark plačate	709,50 šil.

ROZALSKO ŽEGNANJE

v Globasnici pri Sveti Hemi v nedeljo 15. septembra 1985. Prizrčno vabljene.

Slovenska kmečka zveza in Zveza slovenskih združenj vabita kmete, ki se zanimajo za družinsko intenzivno bavijo s pridelovanjem kromke, na

ENODNEVNI IZLET NA ŠTAJERSKO

v sredo 18. 9. 1985 z odhodom ob 7. uri od avtopodjetja Sienčnik oziroma ob 7.15 uri izpred Zadruga Pliberk.

Prijave: v Zadrugi Pliberk, telefon 0 42 35 - 20 39 ali pri Zvezi slovenskih združenj v Celovcu, telefon 0 42 22 - 51 23 65.
Na sporedu je ogled PIONEER-razstave pri Lipnici (Leibnitz), s prikazom demonstracije kmetijskih strojev za celotno verigo pridelovanja kromke — od setve do žetve. Stroški prevoza: 100 šilingov.

VPISOVANJE V GLASBENO SOLO

v petek 13. 9. 1985
ob 15. uri v društveni sobi v Šentjakobu v R. (k vpisu naj pridejo tudi zainteresirani iz Loč in Bač)
ob 16. uri v št. ljudski šoli v Svečah
ob 17. uri v društveni sobi nad Posojilnico Šentjanž
ob 18. uri v društveni sobi nad Posojilnico Bilčovs
ob 15. uri v ljudski šoli v Globasnici
ob 16. uri v farnem domu v Smihelu
ob 17. uri v Posojilnici v Pliberku (Vogrče, Božji grob)
ob 18. uri v ljudski šoli v Žitari vasi v torek 17. 9. 1985
ob 17. uri v Proviencialni v Celovcu
ob 15. uri v Borovljah pri Bundru
ob 16. uri v farni dvorani v Selah

V mesecu oktobru začneta s poukom v Celovcu dve novi strokovni šoli za socialne poklice — strokovna šola za usluge starejšim ljudem in strokovna šola za družinsko pomoč.
Interesenti naj se čimprej pisмено javijo na naslov: Kärntner Caritasverband, Sandwirtgasse 2, 9010 Klagenfurt.

Bistrica v Rožu

SREČANJE IN POHOD NA KOZJAK

v sob. 21. in ned. 22. 9. 1985

Zbirališče: v farni cerkvi na Bistrici v Rožu, s pričetkom ob 15.30 uri. Prireditelja: Katoliška mladina in Diözesanjugendstelle.

Dobrla vas

EL-SERVICE

v nedeljo 15. 9. 1985.

Od 10. do 12. ure bo na razpolago za razgovor predsednik NSKS dr. Matjež Grilc v Kulturnem domu v Dobri vasi.

Velikovec

KOLESARSKI IZLET

v nedeljo 15. 9. 1985

Zbirališče: ob 8.30 uri pri Gospodinjski šoli v Sentrupertu.

Loče

Srečanje s člani in prijatelji Kluba koroških Slovencev iz Ljubljane

v nedeljo 15. 9. 1985 ob 19.30 uri pri Pušniku v Ločah.

Nastopajo: „Oklet bratov Pirnat“ ansambel „Toneta Zagarja“ domače skupine
Prireditelj: SPD „Jepa-Basko jezero“

Nad 10.000 udeležbe na Peči

Kako enostavna je ukinitve meja med državami sosedni, je enkrat več pokazala preteklo nedeljo Tour 3 na tromeji na Peči. Ze šesta po vrsti, pridobiva ta prireditev iz leta v leto večjo priljubljenost pri narodnih sosedih, ki se srečujejo na tem lepem kotičku planinskega sveta. Za nekaj ur izginejo meje in tako se zblizujujejo ljudje; bodisi iz Furlanije, Koroške ali Slovenije — pa še preko teh državnih meja; da celo iz Nemčije, Švice, Nizozemske. Več kot desetisoč se jih je tokrat zbralo. Privreli so obratno: kaj iz dolin tostran in onstran Karavank, Karnijskih Alp bodisi peš ali se pripeljali z žičnico iz Sovč — vsi polni dobre volje, nasmejanih obrazov. Prav neverjetno se spočetka zdi opazovalcu, kako so uniformirani obmejni organi odložili svoj strogi, službeni videz in se sproščeni predajajo veselumu ugodju, tako da so samo še ljudje med ljudmi. Tudi vidni predstavniki javnega in političnega življenja iz Jugoslavije, Italije in Avstrije so se srečali ob tej priložnosti; brez vsakih formalnosti, brez kakrš-

win Frühbauer, dež. ref. za turizem nega koli protokola. Tako je Koroško zastopal nam. dež. glavarja Er-Stefan Knaff, dež. posl. Kofler, župan tržne občine Podklošter Stein-lechner i. dr. Koroška deželna vlada je ob tej priliki prejela tudi kip, upodabljač znak tromeje, kot priznanje za prizadevanje izvesti zimske olimpijske igre na območju Koroške, Slovenije in Furlanije.

Ob 11.30 uri je bil start za kros-tek preko treh kilometrov po ozemlju treh držav, katerega se je udeležilo lepo število tekačev. Zmagovalec Herbert Hafner (ASKO Beljak) je dokaj selektivno progo premagal v času 8:30 07 min. Na splošno pa je bilo razpoloženje dokaj veselo. Ob poskočnih višah so se vrteli parčki tu in tam, po mili volji, saj je bila običajna pregraja odstranjena in svareča opozorila „Achtung Staatsgrenze“ so se zdela tako odvečna, da bi kazalo jih vsaj za teh nekaj sproščenih uric zagrniti s kakim bolj ustreznim simbolom prijateljstva.

Friede, mir, Pace — pod tem geslom na transparentu, je skupina mla-

dih demonstrativno opozarjala na problematiko tudi v tem delu sveta in s tem verjetno izpovedala vse tisto, kar je navdajalo navzoče množice.

Zivo si kot koroški Slovenec sledil vsemu dogajanju ob odprtih mejah, ob izjavah, ob parolah; toplo ti je bilo pri srcu, ko se nihče ni obregnil ob tvoji govoric — toda to prisrčno vzdušje, to prijateljstvo ali naj ne bi vladalo tudi še naprej, v vsakdanjem življenju? Po vsem tem, kar si doživel na Peči bi to upravičeno pričakoval ...

Vrnivši se v dolino je bilo čutiti manj topline — veter je od časa do časa neprijazno zapihal in spomin na pretekle ure so se bolj dozdevala, kot podobe iz sanj.

F. Č.

Magnetofonska služba „za vaše zdravje“

Ako na telefonu volite številke 0 42 22 - 15 70, boste ves mesec september dobili koristno informacijo o obravnavanju zdravih zob, ki vam jo potom magnetofonskega traka daje strokovnjak univ. prof. dr. Siegfried Kulmer, vodja oddelka za ohranitev zdravih zob na univerzitetni kliniki v Innsbrucku.

Profesor seznanja široko javnost z najvažnejšimi elementi ohranitve zdravega zobovja, ki so:

- pravilno urejena prehrana
- efektivna ustna higiena
- dovajanje življenjsko važnega fluorida, ki ga zelo primanjkuje v avstrijski pitni vodi
- redna kontrola in strokovno čiščenje zob ter če je potrebno
- zdravljenje potom zobozdravnika oziroma zobotebnika.

Magnetofonsko službo „Za vaše zdravje“ je posredovala „Avstrijska delovna služba za ljudsko zdravje“.

Vse za sanacijo Malte

V prejšnji številki našega lista smo poročali, da Avstrijske dravske elektrarne (ADE) niso odgovorne za težave, ki so nastale pri 200 metrov visoki betonski pregradi v Malti, skozi katero po razpokah vdira voda. Krivdo za to „napako“ imajo graditelji in to so Turske elektrarne (Tauernkraftwerke). Zato so bile

ADE mnenja, da nastale stroške škode prevzamejo Turske elektrarne. V zvezi s tem so ADE že grozile s procesom.

Pred kratkim so na razgovoru med predstavniki Avstrijskih dravskih elektrarn in Turskih elektrarn ter vicekanclerjem dr. Norbertom Stegerjem v zadevi Malte ugotovili, da je varnost betonske pregrade garantirana. Nadalje so tudi našli izhod, da med obema zgoraj omenjenima kontrahentoma ne bo prišlo do procesa. Najvažnejše pri vsej tej zadevi je sedaj samo to, da čimprej sanirajo defektno betonsko pregrado in tako utišajo razne alarmantne vesti, ki neupravičeno krožijo po deželi in vznemirjajo prebivalstvo.

PROGRAM MITINGA KLADIVA

- **Sobota, 14. sept. 1985**
ob 20. uri v Kulturnem domu „Danica“ v Sentprimozu
„A zarje so tukaj tihe“ - Oder treh herojev - Pirniče pri Ljubljani
- **Nedelja, 15. sept.**
ob 11. uri v farni dvorani v **Zelezni Kapli**
„Zgodba o neprijetnem obisku ali Svigulin“ - Gledališče čez cesto - Kranj
Prireditelj: SPD „Zarja“ v Zelezni Kapli
ob 14.30 uri pri **Peršmanovem muzeju v Lepeni pri Zelezni Kapli**:
Mešani pevski zbor „Zarja“ iz Zelezne Kaple - Otvoritev razstave avstrijskih bataljonov - Pozdravni govori in resolucija mitinga.
Kulturno umetniški program:
Mladinski zbor Tržaškega partizanskega pevškega zbor „Pinko Tomažič“ - BRURJI, hrvatski rock ansambel z Gradišanske - URANAK, narodno zabavni ansambel iz Beograda in še kaj.

Slovensko prosvetno društvo ZARJA, Slovensko prosvetno društvo OBIR, Krajevno združenje Zveze slovenske mladine Zelezna Kapla

vabijo na

3. POHOD PO POTEH LENARTA IN GAŠPERJA v nedeljo 15. 9. 1985

Zbirališče in odhod: Ob 8.00 uri pri Wölfelnu (Prušnik) v Lobniku. Na pohodu se bomo spomnili težkih časov in obiskovali domačije, ki so podpirale naše prednike v odporu!

Vabljeni, da pridete v velikem številu in ste tudi točni, ker hočemo biti ob 14.30 uri pri Peršmanu, kjer se bo pričel s pesmijo MePZ ZARJA kulturni spored mitinga Kladiva.

NAGRADNO TEKMOVANJE

„Planine v sliki“

Slovensko planinsko društvo Celovec ob svojem jubileju — 85-letnici organiziranega slovenskega planinstva na Koroškem — razpisuje nagradno tekmovanje pod geslom „Planine v sliki“.

Vabimo ljubitelje planinske fotografije, da sodelujejo s svojimi slikami s planinsko tematiko. Tekmovanje je razdeljeno na dva dela.

- A. Fotografije z gorskimi oziroma planinskimi motivi (črno-bele in barvne slike)
- B. Fotografije, ki dokumentirajo društv. planinsko dejavnost (črno-bele in barvne slike)

Fotografije pod A naj bodo označene z geslom (Kennwort), da žirija, ki jih bo ocenjevala, ne bo vedela za katere osebe (avtorje slik) gre. Velikost teh fotografij mora biti enotna 20x28 cm. Vsak udeleženec nagradnega tekmovanja lahko sodeluje z največ petimi fotografijami.

Fotografije pod B: Tu je število fotografij (črno-bele ali barvne) neomejeno, prav tako tudi velikost formata. Pri teh slikah je treba na zadnjo stran napisati polni naslov, da jih lahko vrnemo lastnikom.

Najboljša dela bodo primerno nagrajena.

Dela bo ocenjevala posebna strokovna komisija (za vsako skupino posebej).

Slikovni material pošljite najkasneje do 4. oktobra 1985 na naslov: Slovensko planinsko društvo Celovec, 9020 Klagenfurt, Gasometergasse 10; tel. 0 42 22 - 32 5 50.

Vabimo vse fotoamaterje k sodelovanju!

Vodja foto-sekcije SPD Celovec
Hanzi Rehsmann

Pismo bralca

Wir beziehen uns auf Ihre Glosse „Auf gut deutsch“ in den Kärntner Nachrichten vom 15. August 1985. Im Sinne einer objektiven Berichterstattung ersuchen wir Sie folgenden Text zu veröffentlichen:

Der Verfasser der Glosse bezeichnet unter anderen auch die Kath. Arbeiterjugend als „nützliche Idioten“ weil angagierte Aktivisten unserer Organisation in Solidaritätskomitees für die Rechte der Kärntner Slowenen mitarbeiten. Wir mei-

nen, daß diese Art Artikel zu formulieren, Fronten schafft, anstatt Gesprächsebenen zu finden, die einer sachlichen und fairen Aufarbeitung von Problemen dienen. Wir stellen außerdem als kirchliche Jugendorganisation klar, daß wir uns zur Zusammenarbeit mit demokratischen Organisationen bekennen und diese auch wünschen. Überall dort, wo es darum geht, für die friedliche Koexistenz unter den Menschen einzutreten, werden wir auch weiterhin „nützlich“ sein und unseren spezifischen Anteil beitragen.

Die Diözesanleitung der
Kath. Arbeiterjugend Kärnten

Slovenski znanstveni inštitut vabi na predavanji in diskusiji

prof. dr. Vladimir Klemenčič

O dosedanjih rezultatih socialno-geografskih proučevanj na Koroškem in drugih narodnostno mešanih, s Slovenci poseljenih območjih

prof. Pavel Stranj

Izkustvo mladinskih raziskovalnih taborov med Slovenci v Italiji 1981—1985

Kraj: Mladinski dom, Mikschalle 4
Čas: 19. 9. 1985, ob 19.30 uri

GLASBENA ŠOLA NA KOROŠKEM

sporoča:

V jeseni se bo v oddelku Celovec začel pouk orgel. Prav tako bo zborovodska šola znova začela s tečajji za začetnike. Interesenti naj se javijo pisмено pri Društvu glasbene šole, Celovec, Mikschallee; telefon (0 42 22) 35 9 85

kar v št. Jakob. Tam ga je sestra Pečnik sprejela — jaz sam sem ga videl — potrdila sprejem, čeprav za to ni bila pristojna. Nato je nacional-socialistični finančni urad premoženje zaplenil. Po drugi svetovni vojni, ko je šlo za vrnitev premoženja, se je izkazalo, da osrednje šolsko društvo v Celovcu sploh ni bilo razpuščeno in da zaplemba ni bila veljavna. V zelo zamotanem procesu smo morali to dokazovati. Stvar se je zapletla tudi zaradi tega, ker so sestre vztrajale na tem, da se premoženje podružnice šolskega društva v št. Jakobu vrne njim, ne pa šolskemu društvu, češ da so one dejanske posestnice. Dopovedovali smo jim, da nimamo nikakršnega interesa nastopati proti njim, vendar da pravno nikakor nimajo prav in da je lastnik šolsko društvo v Celovcu.

VII SLOVENSKO ZADRUŽNISTVO V NOVIH RAZMERAH

Ne nameravam govoriti sistematično o celotnem zadruženem vprašanju, povedal bom le nekaj posebnosti. Slovenske posojilnice so delovale po Schulzejevem sistemu in bile po večini v rokah duhovnikov, ki so bili tudi poslovodje. Tukaj v Velikovcu sta npr. kanonika Dobrove in Zel upravljala tudi posojilnico v Narodnem domu. Bile so to v bistvu kmečke posojilnice. Posojila so dobivali samo posestniki, kajti pogoj je bil, da je prosilec imel posestvo in pa dva poroka, ki sta tudi morala biti posestnika. Govoril sem že o tem, da smo po plebiscitu bili postavljeni pred dejstvo, da je bilo treba misliti na to, da ustanovimo novo skupno organizacijo — zadružno zvezo.

Gospodarsko najpomembnejša je bila blagovna zadruga v Sinci vasi, ki jo je ustanovil Podgorc. Poslovodja je bil trgovec Franc Novak, ki se je potem preselil v Maribor. Ampak kakor je pri takih stvareh zmerom, zadruga je hirala, Novak pa si je napravil denar. Takoj je bilo tudi še za časa jugoslovenske uprave. Po plebiscitu je zadrugo vodil trgovec Repič, ki nam je končno poneveril precej veliko vsoto.

(Se nadaljuje)

daj imele pravico do javnega internata. In v tem okviru smo dosegli, da so smele prirejati gospodinjne tečaje. To, da sedaj prirejajo v št. Rupertu ne le tečaje, ampak da imajo tam gospodinjno šolo, to je pridobitev šele po drugi svetovni vojni.

Avstrijska vlada je s svojim stališčem, da je glede privatnih šol ne prizadene nobena krivda, ker da so jih odpravile že jugoslovanske zasedbene oblasti, prodrla pri sekretariatu Društva Narodov, čeprav je bilo očitno, da gre le za pravniško zvijačo. Društvo Narodov tedaj v manjšinskih zadevah še ni imelo niti izdelanega postopka in dejansko ni bilo učinkovito.

Šolskim sestram v št. Rupertu sem večkrat priporočal, naj kaj storijo za svoje učne moči in naj jih za gospodinjne tečaje bolj kvalificirajo, kajti pričakovati je bilo, da bo s splošnim napredkom javnih gospodinjnih šol njihov tečaj postal nezanimiv. Sestre pa niso pokazale posebne volje, da bi delale v tej smeri.

Ciril-Methodova družba kot jugoslovansko društvo po plebiscitu seveda ni mogla več tako delovati kot svoj čas, njena vloga se je omejevala pravzaprav samo na upravljanje premoženja. V ta namen je bil nekajkrat tukaj dr. Kušej, pa se nismo ravno dobro razumeli. Tudi pri šolskem društvu je bilo podobno. Ze svoj čas se šolsko društvo ni neposredno ukvarjalo s šolo v št. Jakobu, ampak je praktično vodstvo prepustilo šolskim sestram. S šolskimi sestrami je bila sklenjena pogodba o najemu poslopja, ki je vsebovala le simbolično odškodnino. V resnici so one same gospodarile in to jih je sčasoma pripeljalo do tega, da so se čutile že kar lastnice tega premoženja. To je prišlo do izraza po drugi svetovni vojni, ko smo se zaradi tega celo spravljali.

Šolsko društvo in Ciril-Methodova družba sta formalno obstajali tudi v času nacizma. Tedaj je sicer veljala tako imenovana „Stillhalteverordnung“, po kateri so vsa društva, za katera so smatrali, da so odveč, bila črtana, obe slovenski društvi pa sta ostali vse do izbruha vojne. Takrat pa so gestapovci prišli in okrajno glavarstvo v Beljaku je razpustilo tudi slovensko šolsko društvo. Vendar pa je prištostni referent stvar premalo proučil in je pismo o razpustu šolskega društva poslal

Franc Petek

SPOMINI

27

Vse to je trajalo približno eno leto, potem pa je prenehalo, ker starši niso več poslali otrok v šolo. So jih že znali pripraviti do tega. Obenem je treba reči, da tudi mi nismo imeli na tej šoli kakega posebnega interesa. V št. Rupertu ni bilo toliko za šolo kot za šolske sestre.

Podobno se je zgodilo tudi v št. Jakobu. Za tam se je prijavil učitelj Kupper, pa ga niso hoteli sprejeti, ker še ni bil v koroški deželni službi. Upravitelj je bil Gornik. Tudi tam je po kakem letu šola zaspala.

Nam je šlo v prvi vrsti za to, da rešimo slovenske šolske sestre. Bile so v resni nevarnosti, pozneje so jih hoteli kar na silo izgnati. Pripravili so že vozove pred hišo, da bi jih naložili z njihovimi prtljago. Ne vem, ali sem tedaj že bil poslanec, govoril pa je, da sem s svojo intervencijo pri žandarmeriji dosegel, da jih niso kar pogнали. Izseliti so hoteli vse jugoslovanske državljanke in vse riste, katerim so očitali, da so za časa jugoslovanske zasedbe sprejele jugoslovansko državljanstvo, to se pravi tiste, ki so opravljale učiteljsko službo. Za sestrsko šolo smo bili takega mišljenja, da je to res bila naša, slovenska šola in zato smo si prizadevali, da se obdržijo. Za javno slovensko ljudsko šolo, za katero je tako bilo jasno, da je bodo v najkrajšem času likvidirali, pa takega interesa nismo imeli. Sestrsko šolo je vendarle pomenila določeno pozicijo in posebno mesto v št. Rupertu, severno od Drave, je bila za nas zelo pomembna. Ker oblasti končno koncev niso dovolile odpreti slovenske privatne šole, sem sestram preskrbel s posredovanjem pri okrajnem glavarstvu nekakšno dovoljenje, da smejo v svojem internatu prirejati gospodinjne tečaje. Pravica za internat pa jim je ostala, saj ta internat tudi prvotno ni bil namenjen namo, za šolarke, ampak tudi za druga dekleta. Tako so že te-

Srebrno kolo

Zgodnja jesen. Drugo leto vojne. Večeri se. Drevesa rišejo dolge in smešne sence na prijazen grič. Tonček pase dve kravi blizu domače hiše. Nenadoma se oči zapicijo v starejšega brata, ki stopa ob kolesu po poti navkreber. Vsak dan je Janko odhajal od doma; nekoč pred vojno v meščansko šolo, zdaj pa hodi razkladat na železniško postajo. Vsak dan, vedno ob istem času. A ga nikoli ni tako težko pričakoval kot danes. Prsti so se zmeščali, vrv je ohlapno padla na travo. Bose noge so ga ponesle kot blisk in se ustavile ob njem.

„Joj, kako lepo je! Daj mi ga, da ga bom peljal. Pa še luč ima in prtljažnik. In srebrno je.“

Naš zanimivi svet

— Libijsko obalno cesto od tuniške do egiptovske meje so celo zgradili leta 1937. V manj kot dvajsetih mesecih je 10.000 delavcev potegnulo preko večinoma puščavskega ozemlja 610 kilometrov dolgo asfaltno progo, ki je povezala dve že obstoječi cesti v Tripolitaniji in Cirenajki. Cesta je stala 100 milijonov tedanjih lir.

— Po sklepu dunajskega kongresa leta 1815 bi morala Francija izplačati Avstriji dva milijona zlatih frankov za vso vojno škodo, ki jo je povzročil Napoleon s svojimi vojny. Avstrija je poskušala spraviti ta denar na Dunaj z vojaškimi vozovi, toda ko so prvi transporti izginili, se je vlada obrnila na znamenito pariško banko Rothschild. Ta je zahtevala sicer velike obresti, toda v nekaj dneh so lahko zastopniki vlade prevzeli ves denar v dunajski Rothschildovi družnici.

— V mestnem proračunu New Yorka je vsako leto predvidena vsota okoli milijona dolarjev (kakih 25 milijonov šilingov za odstranjevanje avtomobilov, ki jih lastniki pustijo na cesti in se ne zmenijo več zanje. Njihovo število neprestano narašča: leta 1960 jih je bilo 2500, tri leta pozneje 13.579 in leta 1966 že 23.795.

— Vlečenje vrvi, šport, ki so ga poznali že v starem veku, posebno v Grčiji, je bil zastopan tudi na vseh olimpijskih igrah od leta 1900 do 1920.

— Med ljudmi, ki trpijo zaradi bolečin v nogah, so ženske desetkrat številnejše kot moški. Statistike so pokazale, da nosi vsaka druga ženska preozke čevlje.

— Ličinke nekaterih hroščev živijo v vodi in se hranijo s krvjo raznih živali, ki jim srkajo kri z dvema izrastkoma na glavi.

— Mnoge slike, ki imajo pravi Rembrandtov podpis, so nepravilne. Veliki umetnik je imel navado, da je podpisoval slike svojih najboljših učencev v znak priznanja.

— Za stare Egipčane se je leto začelo proti koncu julija. Označeval ga je izid zvezde Siriusa tik pred zoro.

— Skice padal je risal že veliki Leonardo da Vinci v 14. stoletju, v današnji obliki pa je patentiral padalo šele leta 1912 Rus Gleb Kotelnikov pri francoskem patentnem uradu.

— Največji čudak med rimskimi cesarji je bil Kaligula. Med drugim je zahteval, da ga priznajo za ženina Lune in častijo po božje. Svojega konja Incitatusa je imenoval za konzula in dal zanj zgraditi palačo, kjer je jedel oves iz pozlačenih jasli in pil falrensko vino. Tehniki so mu morali skonstruirati stroj, s katerim je lahko posnemal šviganje bliškov. Njegovo vedenje je povzročilo več vstaj in uporov dokler ga ni leta 41 ubil tribun Chaerea.

Brat mu je dovolil, da je potiskal kolo ob sebi.

Tonček se je trdno oklenil držajev. Ko sta se bližala hiši, je začel še zvoniti.

Mama si je obrisala roke v predpasnik in se še sama zazrla v svetlo premikajočo se stvarco.

„Srebrno kolo imamo, srebrno!“

„Kromirano se reče,“ je popravil brat.

Pozabili so na krave in na vse okrog sebe. Celo mama, ki nikoli ni znala kolesariti, se je razveselila novosti pri hiši.

„Tonček, hej, kje imaš krave!“ je vprašala.

„Imam? Od kdaj so pa krave moje? Moram samo jaz paziti nanje?“ se je branil in vrtil kolo, da bi preskusil še luč. Ko se je zasvetilo, je še malo pozvončkljal in stekel po travniku.

Mati je zdaj svojega starejšega sina pogledala z resnimi in pametnimi očmi in zaskrbnjeno vprašala:

„Torej ti ga je le prodal? Še čisto novega. In on je šel?“

„Da, moral je. Začeli so ga sumiti.“

„Fant, in če osumijo še tebe?“

„Ne boj se! Gozd je naš prijatelj.“

„Kako to misliš?“

„Tako, kot pravim. Treba se bo pač opredeliti. Odločil se bom za našo stvar, za partizane, preden me odpeljejo na prisilno delo.“

„Ti že veš, kako je prav. Nisi zamen odšel v šolo.“

Tonček je seveda razbojnal novico o srebrnem kolesu vsem prijateljem. Z največjim navdušenjem je pripovedoval Tinčku, ki se je večkrat norčeval iz njihovega edinega, z žico povezanega kolesa, ki je tako cingljalo, da je bil še zvonec odveč.

Sredi popoldneva, ko je bila mama na polju, so prišli občudovalci. Tonček je zmagovalno dvignil kolo iz kašče čez prag, ga postavil na glavo, spet vrtil kolesi in razkazoval vse prednosti. Franček je še povzdignil njegovo vrednost:

„Veš, te rdeče in modre črte ga še polepšajo. Če bi bilo samo srebrno, ne bi bilo pravo.“

„Srebrno, srebrno! Saj ste zmeščani. Boš videl, kako zlato rjav bo čez čas postal v vaši vlažni kašči. Vozili se pa tako ne boste z njim, najmanj pa ti, ki si premajhen,“ je izzival Tinek.

Tedaj se je v Tončku nekaj prelomilo. Pograbil je kolo, ga nerodno postavil na kolesi, ga malo potežkal in se mukoma vzel nanj. Ko je že drvelo po kolovozu navzdol, je ugotovil, da je neizmerno dolgo in visoko in da ne doseže sedeža in se le s prsti dotika pedalov. Zleknil se je in se trudil, da bi obdržal ravnotežje. Kolo je drvelo po strmini vedno bolj. Tik pred jarkom ga je pograbil strah in ker ni mogel zavreti z nog, so prsti samogibno stisnili zavore na krmilu. Obležal je v jarku. Hitro se je skobacal pokonci in ves blede od groze buljil v vrteče se zadnje kolo. Sprednje je imelo osmico, ukrvljen blatnik, držajev se je držala še trava.

Pritekli so prijatelji. Ivan je strokovnjaško modroval:

„Hm, osmici in blatniku sami ne bomo kos.“

„Fantje, zdaj mi pomagajte z rokami, ne z jeziki.“

Sprednje kolo se je neusmiljeno brusilo ob gumo, ko so rinili vozilo v breg.

„Kaj zdaj? Kdo nam bo hitro popravil?“ so tuhtali.

Tedaj se oglašal Tinek:

„Nihče več, ker se Janko že pelje.“

Tonček je prebledel. Fantje so se v hipu razkropili. Tudi Tončka je mikalo, da bi jo ucvril in se skrill, a so mu bile noge kot vkopane. Stal je s široko odprtimi očmi ob kolesu in boščal v brata. Ta je prislomil staro kolo k zidu, naredil dva tri dolge korake in zrl v Tončka, ki je stisnil glavo med ramena, kot bi se hotel zmanjšati do tal. Janko je že dvignil desnico. Tedaj mu je zdrknila ob te-

lesu. Z obema rokama je odnesel kolo na kaščo. Ko se je vrnil, je Tonček še stal. Brat se je sklonil k njemu, ga stresel za ramena in ostro dejal:

„Da se mi ga nikoli več ne dotakneš! Razumeš?“

Ostrmel je in prikimal. Prijatelji so se začudeni umaknili iz svojih skrivališč...

Še tisto zimo je Janko neke noči izginil.

Brezhibno popravljeno kolo je samevalo na svojem mestu. Tončka je zamikalo, da bi zajahal svetlega konjička, a je vselej samo stisnil prste v dlani in odšel. Nekeda spomladanskega dne se je vrnil iz šole. Hišna vrata so bila odprta. Mame ni bilo v kuhinji. Pozdravil ga je le mrzel štedilnik. Svoje korake je naravnal naravnost v sobo. Mamina glava je počivala na mizi. Tedaj jo je dvignila. Tonček se je zazrl v njene rdeče veke. Solze so ji drle po licih, ni jih prestrezala. Počasi je vstala, prišla Tončka za ramo in polagoma, negotovo stopala z njim proti kašči. Zazrla se je v kolo ob steni, ga pobožala po zvoncu in dejala:

„Vzemi ga. Tvoje je. Janko ga ne potrebuje več.“

Tonček se je oklenil materine roke. Nato se je zagledal tja in zajokal. Šele zdaj, skozi solze, se je kolo zares posrebrilo.

Pravlјice

Boštjanček pravi:

„Mama povej mi pravljico. Tisto o Alenki in kralju Matjažu, ki v gori spi. In tisto o Kapici rdeči, ki se volka prav nič ne boji. Veš, mama, tudi jaz bom v sanjah kralj postal. Ti mi boš pravljice pripovedovala a jaz bom mirno spal.“

Klarinet

Ko se na televizijskem ekranu prikažejo godci narodnozabavne glasbe in zaigrajo poskočno polko, se iz sozvočja vzpne nad glasove drugih instrumentov piskajoč glas. Glasbenik drži v rokah instrument, podoben piščali, le da je daljši. Da bi podčrtal prevlado v glasnosti nad drugimi instrumenti, ga glasbenik dvigne visoko proti nebu in prsti mu poigravajo na zaklopkeh kot neke čudne hitre živalce. Toni se kotalijo v okolico, kot da bi teta stresla jerbas poln fižola. Toni se vrstijo, da jim komaj slediš in prehitvevajo drug drugega. V višjih tonih je zvok zadirčen, kot da bi se srboritež prepiral z vsemi drugimi instrumenti, s harmoniko, trobento, basom in kitaro. V srednjih tonih postane glas mehkejši, žameten, nežen, v nižjih tonih pa je zvok teman, poln neke zasajane miline in skrivnosti.

To je klarinet. Ime je dobil po latinski besedi clarus, kar pomeni čist, jasen.

Tudi klarinet je vrsta piščali, tudi klarinet je star instrument. Vendar so mu skladatelji dovolili vstop v simfonični orkester precej pozno. Za razliko od oboa ima klarinet le en trsni jeziček naslonjen na odprtino in pritrjen z obročkom, ki ga pritegnemo z vijakoma.

Imamo več vrst klarinetov. Imenujemo jih po tonih; Es klarinet, A klarinet, B klarinet in spet B bas klarinet. Vendar ima najlepši zven in največ se uporablja B klarinet. Es klarinet je najmanjši in ima najvišje tone. Bas B klarinet je v primerjavi z njim pravi velikan in godrnja v nizkih tonih kakor bas.

Najlepše skladbe za klarinet je napisal skladatelj Carl Marija von Weber. Živel je v času, ki so mu pravili romantika. Takrat so se ljudje navduševali nad stari narodnimi pesmimi, nad pravljicami in skrivnostnimi dogodki.

Gotovo ste že videli na televizijskem ekranu in poslušali plesni orkester. V prvi vrsti ste opazili bleščede instrumente, podobne velikim pipam. To so saksofoni. Saksofon je v prejšnjem stoletju izumil belgijski izdelovalec instrumentov Adolf Sax. Zato se tudi imenuje saksofon. Način igranja saksofona je prav tak kot na klarinetu, le da je saksofon iz kovine in ne iz lesa. V plesnem orkestru imamo tri vrste saksofonov: dva alt saksofona, dva tenor saksofona in bariton saksofon. In če zazvenijo v sozvočju, je to glasba, ki resnično boža ušesa. Mehka, nežna, podobna človeškim glasovom.

V jazz orkestrih imajo saksofoni najlepša solistična potovanja čez drn in strn tonskih lestvic.

Učena muha

Živela je muha, ki je hodila v šolo. Posejala je vrh table in poslušala, kako je učitelj učil otroke petja. Končno si je začela domišljevati, da se je naučila dovolj, da lahko uči druge. Zletela je skozi okno in se odpravila po svetu.

Na travniku se je pasel osel. Muha mu je sedla na uho in zagodla:

„Bzi, bzi, bzi, dolgošec ti!“

Osel je zravnal ušesa in zarigal:

„Kako lepa pesem! Hvala ti, da si me jo naučila. Zdaj mi pa sedi na rep in jaz te bom naučil letati stokrat hitreje, kakor znaš zdaj.“

Muha je sedla oslu na rep. Osel pa je mahnil z repom po tleh in toliko, da ni muhe ubil.

S težavo se je privlekla na breg potoka. Zlezla je na travno bilko in se grela na soncu. Ko si je opomogla, je zagledala v vodi postrvi, ki so švigale sem in tja. Zapela jim je:

„Bzi, bzi, ribica molči!“

Postrv se je pognala navzgor in pljusnila na muho vodo. Toliko, da je ni utopila. Muha je to bolelo. Kako nevhvaležen je svet! Počakala je, da se je posušila, nato pa zletela nazaj v vas.

Za skednji je srečala račko. Takoj ji je zapela:

„Bzi, bzi, račica beži!“

„Lepa pesem,“ je rekla, „škoda, da slabo slišim!“

Muha je zletela k njej, sedla na zemljo in začela znova:

„Bzi, zbi, bzi, ra—“

Klaps! — in račka je pogoltnila učeno muho.

Pametne misli

- Strah pred nevarnostjo je tisočkrat strašnejši od same nevarnosti.
- Prilika dela tatu, tat pa si zna ustvariti priliko.
- Ne misli, da si dober, če si najboljši med slabšimi.
- Lahko je biti prvi, če bežiš pred drugim.
- Podcenjevanje sovražnika, preden umre, je neumnost, po zmagi pa podlost.
- Ne pričakuj hvaležnosti od tistega, ki si mu nekaj poklonil iz usmiljenja.
- Vsakdo naj opravi svoje delo tako, kot da je poslednje v njegovem življenju.
- Če že ne moremo obuditi mrtvih prednikov, naredimo, da bodo bolje živeli naši nasledniki.
- Kdor je prvi prižgal ogenj, seveda ni odgovoren za vse kasnejše požare.
- Človek mora biti sam, da spozna druge.
- Človek ni nič več od drugega, če ne pravi ničesar več kot drugi človek.
- Skromnost je edino zlato, ki se ne sveti, pa ima vendar visoko ceno.

Moja domovina

(Premišljanja o domovini in nas samih)

Ljuba - lepa - draga - moja domovina! Tako in podobno se opeva in opisuje domovina vsakega posameznika. Tudi mi Slovenci jo tako opevamo. Pri vsem tem opevanju pa čutimo neko grenkobo v srcu, tu nekaj ni v redu ali z nami - ali z našo domovino. Domovina sama na sebi nas gotovo ne prikrajšuje. Prikrašujejo nas pa gotovi ljudje, ki imajo v naši domovini veliko za govoriti.

Domovina je zame vse: okolje kjer živim, ljudje, njih običaji, njih petje, vsaka najmanjša rožica in vsako živo bitje. Ker smo Slovenci kot narod na Koroškem majhni, se naši politiki vedno spet sprašujejo kaj bi nam dali - ali bolje kaj bi nam lahko vzeli...

V vseh krogih se o nas pogajajo - seveda najmanj z nami, ki smo prizadeti in smo jim kamen spotike. Kar po zadnji vojni so nam dali v celoti dvojezične šole. Takoj po podpisu državne pogodbe so gotovi krogi ugotovili, da se dela krivica nemškemu otrokom, ker se morajo učiti slovensko. Dosegli so, da so se slovenščine učili le še otroci, ki so jih zato prijavitli.

Ko so po dolgih letih postavili slovensko gimnazijo, so govorili tudi o dvojezičnih napisih, o izpolnitvi člena 7. Ti krogi so mislili: "Treba je čredo najprej prešteti... da se bo vedelo koliko naj jim damo..." Postavili so nam tudi gotovo število dvojezičnih napisov - ali bilo jih je preveliko. Zopet so jih gotovi ljudje v imenu domovinske zvestobe brez vsake kazni, po mili volji podrli. Ostalo jih je minimalno število - pač toliko, da se lahko v javnosti dokaže, da se sedmi člen izpolnjuje... Tako se menda dela vse za pospeševanje manjšine!

Zdaj pa hočejo še boljše ureditve v svojo korist. Ugotovili so, da ni dobro, da hodijo otroci skupaj v šolo. Hitro so ljudem dopovedali, da jih je treba ločiti. Nemški otroci naj utrpijo veliko škodo, ako bi se naučili kako slovensko besedo, pravijo, da so zato zapostavljeni. Kot izgleda, bodo tudi to dosegli.

No, če bo šlo pospeševanje tako naprej bodo prišle še vse druge zahteve. Na primer: Kdor se prizna za Slovenca naj pri Slovencih dela, treba bo ločiti na delovnem mestu, v cerkvi - da ne bomo več skupno molili. Če bo šlo vse tako naprej bodo zahtevali, da naj smo označeni tudi na cesti, da nas bodo lahko spoznali. Lahko prepovejo tudi vstop v javne lokale, avtobuse in tako naprej. V Velikovcu se to že izvaja. Slovenci ne smejo nastopati v dvoranah in kljub temu se Velikovec imenuje v javnosti "Europastadt". Nič ni tako novega, vse to se je že dogajalo in se še dogaja. Ljudje so bili označeni in jim je bilo v javnosti marsikaj prepovedano.

Obstajajo ansambli, ki prav lepo pojejo tudi slovenske pesmi. Pa so tudi priveditelji, ki jih povabijo pod pogojem da ne bodo slovensko peli...

Velida sem na trgovini napisano "kava". Če naj bi bila to vaba za Jugoslovane - bi bilo mnogo lepše napis "dobrodošli". V obeh primerih pa velja geslo "denar pač ne smrdi". Čisto na novo so tudi ugotovili, da za koroške Slovence ni potrebna slovenska televizija, ker nas je menda premalo. Tudi sami si je naj ne financiramo in naj ne postavljamo oddajnikov.

Na podlagi ljudskega štetja, ki so ga slovenski bojkotirali, so napravili zakon za zaščito manjšin... S številki, ki so jih tako izluščili jim je bilo lepo postreženo.

Tako ni čuda, če ob vsem tem dobimo beseda "domovina" grenak

prizvok. O, saj doma v hiši in hlevu še lahko govorimo slovensko, čisto gotovo to drži. Ali drugače je že, če glasno govorimo tudi kje v javnosti. Hitro se najdejo ljudje ki rečejo: So to Jugoslovani? Govorite nemško? Kdo so ti ljudje, ki nas izživajo? Če jim razložimo, da smo Slovenci in Korošci, mnogi tega sploh ne vedo; prvič slišijo, da na Koroškem in sploh v Avstriji živijo ob mejah tudi manjšine; da ti ljudje govorijo drug jezik in so Avstrijci. Tako se zopet "domovina" razgali in se dokaže, kako slabo danes našo mladino v šolah poučijo, o tako važnih rečeh. Ob takih primerih nas vedno devajo na preizkušeno rešetko in ugotavljajo, smo li Avstrijci, ali bolje, če nismo celo izdajalci "domovine"!

To je ena stran te domovinske medalje. Druga stran pa smo mi sami. Kako se mi obnašamo napram naši domovini, nasproti našemu sosedu. Zdi se mi, da se mnogokrat pregrešimo. Ali smo mi Slovenci res takšen narod, da nimamo nič samozavesti. Doma ljudje še živijo kolikor toliko sproščeno. Takoj ko pridejo v družbo, se na vse načine ponarejajo, samo da bi ne prišli v kakšne težave. Drži zgleda trditve, da smo v vsej zgodovini bili tako pohlevni, da so nam lahko drugi ukazovali. Kako naj pričakujemo, da nas drugi spoštujejo, če še mi sami sebe ne spoštujemo? Takoj na vsakem koraku smo pripravljeni zatajiti sebe - in se kazati drugim čisto drugačni kot v resnici smo. Kdo nam je oropal samozavest? Čisto gotovo je to tudi posledica naše težke zgodovine. To večno poniževanje in podcenjevanje. Da pač - ker smo Slovenci majhen narod - smo zato manj vredni. Krive so tudi šole, ki naše otroke ne učijo zgodovine slovenskega naroda. Kaj so Slovenci v svetu že dosegli - o naših pesnikih in pisateljih. Sploh o narodu, da bi ga bolj spoznali. Kako ga naj ljubijo ako ga niti ne poznajo.

Treba je, da si vedno spet privzgjamo samozavest in samozavestno hodimo skozi življenje. Kažimo se takšni kot smo, vsepovsod nas bodo tudi drugi spoštovali! Zalostno je, ko vidiš naše ljudi v trgovinah - na uradih, da velika večina govori samo nemško, če zna dobro ali tudi ne. Ne vem zakaj se ne poslužimo slovenščine niti tam ne, kjer je javno dovoljeno. Živimo na priznanem dvojezičnem ozemlju, zato se poslužimo našega jezika z vso pravico in odločnostjo vsepovsod. Vsi v trgovinah, na uradih - tudi v bolnicah so zato nastavljeni, da strežejo ljudem. Zato mislim, da so in da bi morali biti tudi pripravljani postrežbi nam Slovencem kot sodeželanom tudi v našem jeziku. Dokazati moramo, da to želimo in se našega jezika tudi vedno spet poslužiti. Malo korajže nam je treba, pa bi bilo marsikaj drugače. Izrek: "Več znaš, več veljaš" menda še drži, čeprav nam tu na Koroškem hočejo dokazati nasprotno.

Več kot tisoč tristo let že živimo tu na Koroškem in se borimo za naše priznanje ter obstoj. Kar bi moralo biti v naši izobraženi in napredni družbi samoumevno - pa na žalost ni... Na tisočkrat ponižani in užaljeni - Zato se naši sodeželani naj ne čudijo, če je mera včasih polna, da se upiramo tudi s silo in demonstracijami...

Mislim, ako nam je za preživetje, se moramo najprej sami bolj potruditi. Da se bodo še uresničila "nebesa pod Triglavom", kot opisuje Cankar - in da bi nam bila še naprej slovenska beseda - "beseda praznika, vriskanja in petja..."

Haderlap Karolina

RADIO - TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 14. 9.: 9.00 Poročila - 9.05 Tom & Jerry - 9.30 Ruščina - 10.00 Šolska TV - 10.30 Hudobija pod soncem - 12.20 Poročila in ozadja - 13.20 Poročila - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-čvs - 17.05 Tao Tao - 17.30 Otroci podzemlja - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Stari - 21.15 Moderna revija z reklamo - 21.20 Naša najlepša leta - 23.00 Izstop pesnika Roberta Wlsersja iz pisateljskega društva - 0.25 Poročila.

NEDELJA, 15. 9.: 11.00 Ura tiska - 12.00 Kviz svetlega pisma - 12.30 Orientacija - 15.00 Mi smo najmočnejši - 16.20 Pustolovščine - 16.45 Krelling - 17.30 Helmi - 17.35 Klub seniorjev - 18.30 Mi - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.25 Govori mag. Maximilian Fürsinn - 19.30 Čas v sliki in šport - 20.15 Greta Garbo: boginja iz Hollywooda - 21.15 Glas istama - 21.15 V Ameriko in nazaj - 22.40 Nočni studio - 23.45 Poročila.

PONEDELJEK, 16. 9.: 9.00 Poročila - 9.05 Tom & Jerry - 9.30 Prosim k mizi - 10.00 Šolska TV - 10.30 Vesela bažja pot - 12.00 Musil "Arabski" - 13.00 Poročila - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-čvs - 17.05 Viki - 17.30 Minikini - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Ponedeljski šport - 21.08 Kuharski mojstri - 21.15 Galebji otok - 22.00 Takrat - 22.05 Avtomobilni peš - 22.50 Poročila.

TOREK, 17. 9.: 9.00 Poročila - 9.05 Tom & Jerry - 9.30 Italijanščina - 10.00 Predmetni pouk: križem kračem po mestu in deželi - 10.15 Šolska TV - 10.30 Avstrija II - 12.00 Takrat - 12.05 Ponedeljski šport - 13.00 Poročila - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-čvs - 17.05 Don Kihot - 17.30 Tudi pošaliti se je treba - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Polomljeni junaki - 21.15 Galebji otok - 22.00 O filmu - 22.45 Poročila.

SREDA, 18. 9.: 9.00 Poročila - 9.05 Tom & Jerry - 9.30 Francoščina - 10.00 Šolska TV - 10.30 Mi smo najmočnejši - 11.50 Zivalški raji - 12.05 Polomljeni junaki - 13.00 Poročila - 16.30 Izlet v Afriko - 16.55 Mini-čvs - 17.05 Tao Tao - 17.30 Raj poln skrivnosti - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Feniksov polet - 22.30 Šport - 0.30 Poročila.

ČETRTEK, 19. 9.: 9.00 Poročila - 9.05 Tom & Jerry - 9.30 Dežela in ljudje - 10.00 Šolska TV - 10.15 Šolska TV - 10.30 Jakobovsky in polkovnik - 12.15 Klub seniorjev - 13.10 Poročila - 16.30 Poročila - 16.30 Za predšolske otroke - 16.55 Mini-čvs - 17.05 Don Kihot - 17.30 Perrine - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Sramežljivi Jožef - 21.35 Novo v kinu - 21.50 V Ameriko in nazaj - 22.35 Po voji - 23.45 Sah svetovnemu prvaku - 0.15 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 15. 9.: 16.30 Kmečki general - 17.15 Prvi ljudje - 18.00 Tedenski pregled - 18.30 Revolver za vsak slučaj - 19.15 Takrat - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Svilena cesta - 21.00 Sto mojstrov - 21.15 Čas v sliki - 21.45 Šport - 22.15 Ognjeni krst - 23.40 The munters - 0.05 Poročila.

SOBOTA, 14. 9.: 15.30 Takrat - 15.35 Dva krat sedem - 16.00 Iz parlamenta - 17.00 Pesnitev in resnica - 17.45 Kdo me hoče? - 18.00 Panoptikum - 18.25 Nogomet - 19.00 Trailer - 19.30 Čas v sliki - 19.55 Novo v znanosti - 20.15 Kamelijina dama - 22.00 Šport - 22.35 V zadnjem trenutku - 23.50 Poročila.

SOBOTA, 14. 9.: 15.30 Takrat - 15.35 Dva krat sedem - 16.00 Iz parlamenta - 17.00 Pesnitev in resnica - 17.45 Kdo me hoče? - 18.00 Panoptikum - 18.25 Nogomet - 19.00 Trailer - 19.30 Čas v sliki - 19.55 Novo v znanosti - 20.15 Kamelijina dama - 22.00 šport - 22.35 V zadnjem trenutku - 23.50 Poročila.

NEDELJA, 15. 9.: 9.00 Matineja - 9.10 Takrat - 9.15 Zlata skledica - 10.00 Autobiography of a princess - 11.00 Čudežne živali Kalifornije - 14.00 Športni popoldan - 17.00 Pesmi in piesi iz Evrope, Afrike, Azije in prekomorskih dežel - 17.45 Pop souvenirs - 18.30 Okay - 19.30 Čas v sliki - 19.45 Primer za ljudskega odvvetnika - 20.15 Kraj dejanja - 21.50 Čikago 1930 - 22.40 Sedem dni športa - 23.00 Koncert v osojski cervki - 0.10 Poročila.

PONEDELJEK, 16. 9.: 17.15 Velemesta sveta - 18.00 Ljudje in živali - 18.30 Revolver za vsak slučaj - 19.15 Takrat - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Sposojen stari oče - 21.08 Kuharski mojstri - 21.15 Čas v sliki - 21.45 Šiling - 22.05 Potovanje v nežnost - 23.45 Poročila.

TOREK, 17. 9.: 17.00 Šolska TV - 17.30 Orientacija - 18.00 Očarljiva Jeannie - 18.30 Revolver za vsak slučaj - 19.15 Takrat - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Kviz v rdeče belo rdečem - 21.15 Čas v sliki - 21.45 Klub 2 in poročila.

SREDA, 18. 9.: 17.00 Igra - gradbeni kamen življenja - 17.30 Dežela in ljudje - 18.00 Kviz s Fritzem Egnerjem - 18.30 Maščevanje samuraja - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Svilena cesta - 21.00 Sto mojstrov - 21.10 Takrat - 21.15 Čas v sliki - 21.45 Kulturni žurnal - 22.30 James Dean - 23.45 Carlos Cruz-Diez - barvne stopnje - 23.50 Umetnost plezanja - 0.15 Poročila.

ČETRTEK, 19. 9.: 17.00 šport - 17.15 Plavalna jača mesta - 18.00 Kulinarika Avstrija - 18.25 Takrat - 18.30 Maščevanje Samuraja - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Poročila in ozadja - 21.15 Čas v sliki - 21.50 Klub 2 in poročila.

LJUBLJANA

PETEK, 15. 9.: 8.50 TV v šoli - 17.30 Poročila - 17.35 Vozel, nanizanka - 17.50 Obiskovalci, nadaljevanje - 18.40 Zdravilne vode: Rimske Toplice - Laško - 20.05 Živi planet: Svetovi zase - 21.00 Ne prezrite - 21.15 Gangsterska kronika, zadnji del amer. nadaljevanke - 22.15 Dijak Gerber, avstrijski film.

SOBOTA, 14. 9.: 8.00 Poročila - 8.05 Otroška matineja - 9.40 Naše reke: Reka Soča

SLOVENSKE ODDAJE

AVSTRIJSKEGA RADIA vsak dan od 18.10 do 19.00 ure

Pe., 13. 9.: Čas, ki živi.
So., 14. 9.: Duhovni nagovor (dr. Stanko Čegovnik)
Voščila (Danica Urschitz).
Ne., 15. 9.: Za dobro voljo.
Po., 16. 9.: Kontakt

To., 17. 9.: Partner.
Sr., 18. 9.: Alpe-Jadranski.
21.00-22.00 Večerna oddaja.
Če., 19. 9.: Rož - Podjuna - Zila.
Pe., 20. 9.: Čas, ki živi.

OPOZARJAMO VSE LJUBITELJE SLOVENSKE KNJIGE, DA SI LAHKO

brezplačno izposojajo knjige in revije

V SLOVENSKI ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI

s področja fizike

- Čermelj L: **MATERIJA IN ENERGIJA V SODOBNI FIZIKI** 170 str., ilustr. - (Naravoslovna knjižnica; 1)
- Laue M. von: **KRATKA ZGODOVINA FIZIKE - 2. natis** 148 str., ilustr. - (Knjižnica Sigma; 34a)
- Gruden M.: **ELEKTROMAGNETNA NIHANJA IN VALOVANJA** D 1. - 240 str.
- Kladnik R.: **REAKTORSKA FIZIKA**. - 187 str., ilustr. (Zbirka izbranih polgavij iz fizike; 19)
- Mlakar J.: **TEORIJA ELEKTROMAGNETNEGA VALOVANJA**. 256 str., grafični prikazi
- Rosina M.: **JEDRSKA FIZIKA**. - 3. natis. - 396 str., ilustr. (Zbirka izbranih poglavij iz fizike; 3b)
- Željeznov M.: **OSNOVE TEORIJE ELEKTROMAGNETNEGA POLJA**. - [3. izd.] - 379 str., ilustr.

SŠK ima svoje prostore v Mladinskem domu, Mikschallee 4 Knjižnica dobiva od leta 1974-75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbiramo tudi tako imenovano avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopenjam in poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi VAS nekatero zanimale.

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.
Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Reprechter-Strasse 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, teleks 42 20 86 sndk
Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10, tel. (0 42 22) 32 5 50.
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

SCA Šentvid : SAK 1:3 (1:2)

SCA Šentvid : SAK 1:3 (1:2)
Rennbahn, 200, Zelloth
Gole: Fortunat (22.) oz. Pihorner (21), Prescharen (36) in Velik (80.)

SAK je v Šentvidu nastopil kot favorit, ker je tja prišel neporažen in ker je bil nasprotnik SCA v huđi

krizi. Vnaprej povečano se je bitka za SAK končala zadovoljno.

Sakovci so tekmo pričeli s polno paro. Skoraj bi se „opekli“, kajti zamenjali so obrambo in po prvem domačem protinapadu se je že stresla mreža — toda na srečo je od streča na prečko! Ramšak, ki naj bi usmerjal igro, se je takoj navrh poškodoval in žal izpadel. Zamenjal ga je trener Jagodič sam in to suvereno! Slovenski igralci so imeli stalno pobudo, vendar so šentvidčani v redkih protinapadih nevarno zagrozili. SAK-vratar Albin Rauscher je trenutno v taki formi, da ga je zares težko premagati in je svoji ekipi velika opora. Sodnik Zelloth je bil prvi „mož v črnem“, ki je na SAK-tekmi objektivno interveniral oziroma vodil tekmo. V prejšnjih treh SAK-nastopih so koroški sodniki sistematično postopali proti Slovenski enajsterici. No, morda je s Zellothom prišel preobrat, preokret. In tu zapovrstje golov na sobotnem spopadu: 21. minuta — Mario Fihorner z glavo premišljeno 1:0 za SAK;

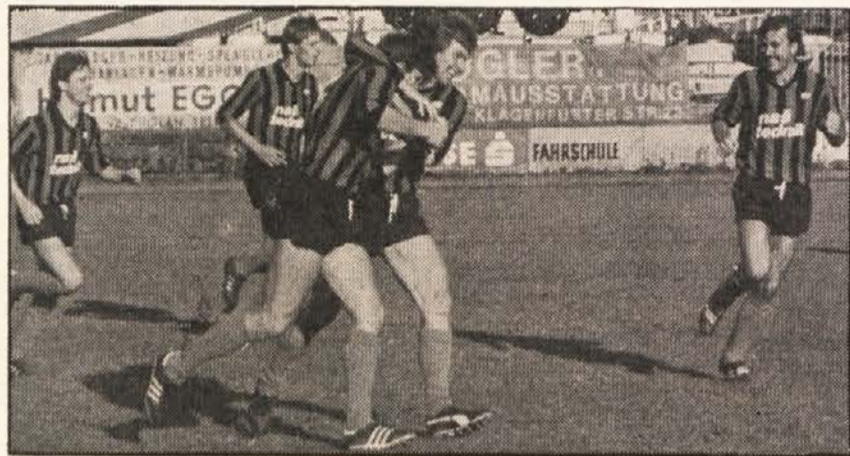
22. minuta — Fortunat je ušel „Sternovi“ obrambi in hladnokrvno izenačil (1:1), 36. minuta — „Carli“ Prescharen je desno nezadržno prodril in s prekrasnim strelom povedel SAK (2:1); 80. minuta — Marjan Velik je preigral vse nasprotnike z golmanom vred in postavil končni izid na 3:1 za njegove barve. SCA je bil neugoden nasprotnik ker je agiral brezkompromisno in riskantno. „Ni čuđa“, je dejal po srečanju trener Jagodič, „pri tem stanju (nasprotnik SCA pred — in tudi po — ni imel še nobene točke) je taka taktika razumljiva, da ne rečem sama po sebi umevna. Proti takšnemu moštvu je najtežje igrati. Računal sem s točko, na tihem pa sem špekuliral celo z dvema. Zdaj, po prvem slavju v ligi, sem še kako vesel in zelo olajšan. Pohvala celotnemu moštvu!“

POSTAVA: Rauscher; Sadjak, Stern, Krutz, Lampichler; Ramšak, Prescharen, Velik; Ratajec, Pihorner, Polanšek (Zamenjava: Jagodič in Wieser).

PRVA ZMAGA SLOVENSKEGA ATLETSKEGA KLUBA V KOROŠKI LIGI!

Stanje v koroški ligi

Četrto kolo: Pliberk je prepričljivo obdržal „leader“-pozicijo. Zmagal je v Šmohorju visoko s 3:0. Tudi Obervellach hiti od uspeha do uspeha; tokrat je novinec odpravil Breže z 1:0. Na tretjem pa tja do petega mesta so se uvrstila tri moštva s šestimi točkami: Trg, ki je po slabem 0:2-štaru zabeležil tretjo sezonsko zmago s 4:3 proti Wolfsbergu, Matrei je v zgornjekoroškem dvo-boju proti Irschenu slavil z 2:1 in viceprvak Mostič po 1:0-zmagi proti celovškemu PSV-ASK. Slovenski atletski klub se je popravil za dve mesti in je sedaj sam s petimi točkami (še vedno neporažen!) na solidnem šestem rangu. Slovenski nogometaši so iz Šentvida „pripeljali“ obe točki, kjer so nadigrali SCA s 3:1 goli! Na preostalih CUP-mestih ranžirajo Šmohor (4 točke), Breže, WAC in Magdalen (0:0 proti Lienzu) vsi beležijo po tri točke. Zadnji na lestvici je slej ko prej SCA Šentvid, ki še nima nobene točke!

Vesetje pri sakovcih nad zadetkom Prescherna: (z leve na desno) režiser Polanšek, strelec prvega gola Pihorner, strelec drugega gola Preschern, trener Jagodič in strelec tretjega gola Velik.

Selani in Šmihelčani spet praznih rok

Menjava vodstva v vzhodni podligi! Šentandraž je nepričakovano pabil s prestola Borovlje, kjer je bil uspešen s 3:2. V drugem derbiju je Treibach premagal Weitensfeld z 1:0 in prišel na drugo mesto. Končno se je „odprlo“ tudi KAC-u 2:0 proti Wolfsbergu! Z druge strani pa krize ni in ni konec: oba slovenska predstavnika sta se namreč zopet enkrat „spotaknila“. Selani proti Dobrolčanom z 1:2 in Šmihelčani proti novincu Rudi z 0:1. Še preostala dva presenetljiva izida 5. kola: Vrba : St. Leonhard 2:1 in ASV: Velikovec 1:2! Vse kaže, da sta se slovenska kluba že spoprijaznila z zadnjim oziroma predzadnjim mestom na tabeli! Obup?

DSG Sele-Obir : Dobriča vas 1:2 (0:1)
Pod Košuto, 300, Clermont
Gol: Travnik oz. M. Sadjak in Lesjak

Slovenska nogometna ekipa DSG Sele-Obir se še naprej nahaja v zaskrbljivih težavah. Resda se mladi „košutniki“ borijo do skrajnosti, toda sreča jim nikakor ni naklonjena. 300 gledalcev si je prišlo ogledat zmerno predstavo obeh moštev. Dobrolčani so dominirali pred, Selani po odmoru. Prednost iz prvega polčasa je gostom zadostovala za poln uspeh. Za domačine je zadel — kdo drug? — Nanti Travnik. Premalo je bilo! Bilanca Selanov po petih prvenstvenih srečanjih: remi in štiri porazi z goldiferenco 2:16! To mora biti zadnje mesto. Preostane samo še vprašanje, ali se bodo selski športniki sploh še opomogli ali pa so že vrgli puško v koruzo?

POSTAVA: Užnik; Jakopič, Hribernik, Ogris, Certov I; Certov II, Olip, Oraže; Travnik, Hribernik II, Užnik II. (menjava: Pristovnik, Čertov III).

ASKO Šmihel : UNION Ruda 0:1
Šmihel, 300, Koinig
Gol: Ramšak

Ob spremstvu številnih navijačev je novinec Ruda „prirajžal“ v Šmihel in zaslužno odnesel obe točki. Domačini so iz tekme v tekmo slabši, predvsem napadalci so čisto izven forme. To se je kmalu po zamenjavi strani maščevalo, ko je Ramšak (brat od Iyana, ki igra pri SAK-u) strelil edini gol na tekmi. Drugače je bil dvo-boj borben, tu in tam celo nešporten, saj je sodnik Koinig kar sedemkrat (!) „prezentiral“ rumeni karton. Skromna je tudi šmihelska bilanca v letošnjem prvenstvu: dva remija, trije porazi, goldiferenca 1:7 in predzadnje mesto. Kaj bo le v soboto proti Weitensfeldu?

POSTAVA: Mochar; Andrej, Šuler, Lopinsky, Motschnig; Wriesnig, Hutter, Kollmann; Klammer, Berchtold I, Krausler (Menjava: Pajenk in Berchtold II).

Niki Lauda za bojkot Južne Afrike

Za trenutni bojkot Južne Afrike v avtomobilskem športu se je v nedeljo izrekel trikratni svetovni prvak Niki Lauda. „Pogodbe, ki so jih organizatorji formule 1 podpisali z Južno Afriko, niso tako pomembne, kot problemi, ki jih imajo trenutno v Južni Afriki.“ Formule 1 ni treba tako precejevati, je dodal Niki Lauda, saj so rasni problemi v Južni Afriki veliko pomembnejši od enega samega tekmovalca „tega cirkusa“. Brazilija in Švedska so grozili svojim tekmovalcem, da jih bodo izključili iz nacionalnega združenja, če se udeležijo tekme v Južni Afriki (Kyalami). Na vprašanje radijskega reporterja, kaj meni o podobnih ukrepih avstrijske zveze je Niki Lauda dejal, da pozdravlja takšne ukrepe proti apartheidski politiki Južne Afrike.

SAH

Izredno zanimiv je bil zadnji trening slovenskih šahistov, saj je Jurij Deisinger komentiral prvo partijo dvoboja za svetovno prvenstvo v Moskvi med vrvakom Karpovom in izizvalcem Kasparovom (Kasparov vodi z 2:1). Nato pa je igralec pošte, Čarli Prezelj, igral simultano proti šahistom Slovenske športne zveze. Izgubil je samo proti ravnateljstvu Ivku Fermu, ostale partije je vse dobil.

Nogometni termini

v soboto 14. 9. 1985
Weitensfeld : Šmihel ob 16.30
v nedeljo 15. septembra 1985
Št. Andraž : DSG Sele-Obir ob 17.00 uri
SAK : MATREI ob 17.00 uri
Igrišče: ASV

PRVI RAZRED

Skupina B:

Ferndorf : Kostanje 3:0 (Pagel (2) in Komar)
Baško jezero : St. Martin 0:1 (Juvan)

Skupina C:

Bilčovs : Metnitztal 4:1 (Kuess 2, Hafner in Partl)
Blatograd : Kotmara vas 2:4 (Holzer (2), Moser in Mrazek)

Skupina D:

Žrelec : Pokrče 1:0 (Oberrauer)
Labod : Globasnica 0:1 (Powoděn)
Metlova : Klopinj 0:2 (Kogelnik in Tscharf)
Železna Kapla : Žitara vas 1:0 (Bolterl)
Sinča vas : Podkrnos 3:0 (Prašnikar, Boschitz in Esterl)

DRUGI RAZRED

Skupina F:

Štalenska gora : Šmarjeta v Rožu (Domačini niso nastopili!)
Šentilj : Skofiče 2:2 (Teppan, Richau oz. Koschier, Anderwald)
Žihpolje : Borovlje 1:0 (Logar)
Bistrica v R. : Neca 3:1
Hodiše : Grabštanj 1:2 (Janesch oz. Knappitsch, Egger)

Skupina G:

Maria Rojach : Tinje 1:2
Šmihel-L : Zvabek 1:1 (Rosenfelder oz. Lampl)
Waisenberg : Galicija 2:2 (Dober-nig, Saliternig oz. Jernej(2))

Hodiše šolarji : SAK šolarji 2:2
SAK mladinci : Velikovec mladinci 0:6
SCA Šentvid pod 23 : SAK pod 23 5:2

Berite in širite

Slovenski VESTNIK

Bistra glava si pomaga tudi sama

Pripomočki za vzgojo mladine:

Pravljice in zgodbe z barvnimi diapozitivi

Dopisna delavska univerza v Ljubljani je pripravila za vzgojo mladine serije barvnih diapozitivov s pravljicami in zgodbami.

V vsaki mapi so diapozitivi štirih zgodb, v posebnem zvezku pa je objavljeno besedilo zgodbe.

Mapa številka 18 vsebuje te pripovedke:

„Zlata ribica“ (Slovenska ljudska pravljica),
„Kresnica podnevna“ (Polonca Kovač),
„Zgodba o levih in levčku“ (Lojze Kovačič)
in srbsko ljudsko pripovedko:

„Šla kokoš je na semenj“.

V tej pripovedki se skuša uveljaviti kokoš. Besedilo k 7. in 8. sliki se glasi:

„Le počakaj, grdo sedlo, miško nate bom poslala, miška pa te bo razgrizla!“

„Hajdi, miš, razgrizi sedlo!“

Miška reče:

„Nočem!“

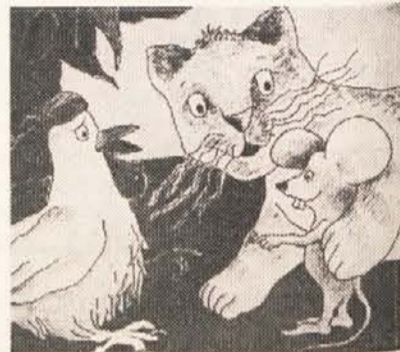
„Le počakaj, miška grda, mačko nate bom poslala, mačka tebe bo požrla!“

„Hajdi, mačka, zgrabi miško!“

Mačka reče:

„Nočem.“

„Le počakaj grda mačka...“

Vsi diapozitivi so neverjetno pestri, posneti so po ilustracijah iz slikanic.

Barvne diapozitive dobite v knjigarni „Naša knjiga“, Paulitschgasse 5-7, 9020 Celovec. Cena map pa znaša med ca. 100 šil. in 300 šil.

Bistra glava si pomaga tudi sama

Kotmara vas

„Gorjanci“ v Kotmari vasi se veselijo, da jih občinske strukture vabijo k sodelovanju na raznih prireditvah. Minulo nedeljo je mešani pevski zbor Gorjanci sooblikoval kulturni del zahvale za dobro letino, ki so jo pripravili kotmirški kmetje. Valentin Leutschacher je pred nastopom čestital društvu k letošnji 100. obletnici organiziranega kulturnega dela Gorjancev. Poleg okrašenega voza kotmirške Zadruga pa je vzbujal pozornost tudi voz Gorjancev, ki so s slovensko pesmijo, poživili dolgi slavnostni sprevid. Čeprav so bili oficialni govorniki seveda vsi v nemščini, je to dolčen premik v Kotmari vasi.

Tudi v Hodišah je mešani pevski zbor sodeloval na podobni prireditvi.

Športno društvo Pliberk in Slovenska športna zveza vabita na

KOLESARJENJE PO SOSEDNJIH OBMEJNIH OBČINAH

Pliberk - Suha - Labod - Dravograd - Ravne, ki bo v nedeljo, 15. septembra 1985. Štart na 53 km dolgo progo je ob 10. uri pred Posojilnico v Pliberku. Prijave sprejemajo na dan prireditve med 9. in 10. uro. Štartnine ni. Vsak udeleženec sodeluje na lastno odgovornost. Ne pozabite na osebno izkaznico ali potni list.

V slučaju slabega vremena bo kolesarjenje preloženo na nedeljo, 22. septembra 1985.

inex adria airways

Letalske ponudbe „Poletje 85“

IZ LJUBLJANE V :

- BEOGRAD — v delavnikih
- DUBROVNIK — v petkih, sobotah in nedeljah
- PULO — v ponedeljkih, sobotah in nedeljah
- SARAJEVO — v delavnikih
- SKOPJE — v delavnikih
- SPLIT — v sredah, petkih in sobotah
- TITOGRAĐ — v torkih in četrtekih
- TIVAT — v četrtekih

Informacije in prodaja vozovnic

Celovec: potovalni urad CARTRANS, Pavličeva 7, tel. 04222/512680
potovalni urad SPRINGER
Gradec: Štajerski potovalni urad (Steirisches Reisebüro) in pri vseh turističnih agencijah v Jugoslaviji
Zastopstvo: Beograd, Sarajevo, Skopje, Titograd, Zagreb

inex adria airways